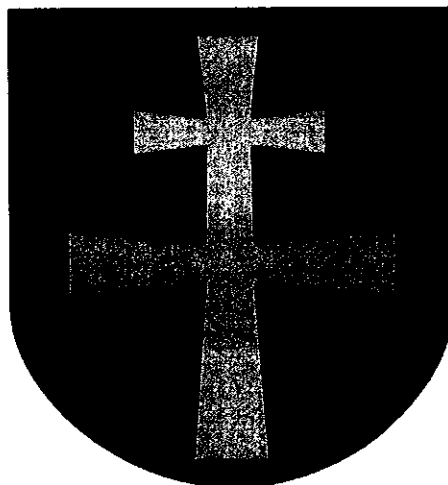
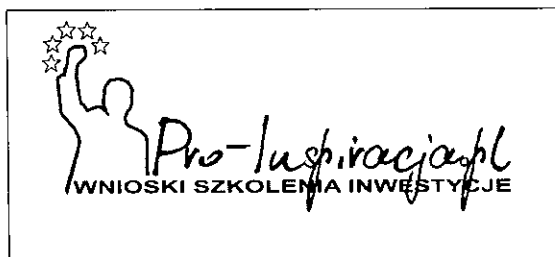

Gmina Małogoszcz

**Strategia Rozwiązywania Problemów
Społecznych dla
Miasta i Gminy Małogoszcz
na lata
2011 - 2018**

Luty 2011 r.

Rozdział	Nazwa	Strona
1.	Wstęp	4
2.	Proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	6
2.1	Spotkania konsultacyjne	8
2.2	Podstawy prawne w zakresie pomocy społecznej	12
3	Charakterystyka Miasta i Gminy Małogoszcz	15
3.1	Położenie administracyjne	15
3.2	Sytuacja demograficzna	17
3.3	Sytuacja gospodarcza	23
3.4	Infrastruktura społeczna	26
3.4.1	Pomoc społeczna	26
3.4.2	Edukacja	27
3.4.3	Kultura	33
3.4.4	Biblioteka	35
3.4.5	Policja i straż pożarna	35
3.4.6	Służba zdrowia	37
3.4.7	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	38
3.4.8	Działalność organizacji społecznych i aktywność mieszkańców	42
4	Diagnoza i analiza problemów społecznych	46
4.1	Bezrobocie	46
4.2	Ubóstwo	47
4.3	Alkoholizm	47
4.4	Niepełnosprawność	50
4.5	Narkomania	51
4.6	Przestępczość, w tym przemoc w rodzinie	52
4.7	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	55
4.8	Inne problemy społeczne	56
5	Analiza SWOT	57
6	Misja i wizja Gminy Małogoszcz w sferze społecznej	62
7	Cele strategiczne i kierunki działań	64
8	Finansowanie	79
9	Komunikacja społeczna i promocja	89

10	Monitoring Strategii	90
11.	Spis zdjęć	91
12.	Spis tabel	92
13.	Spis map	93

1. Wstęp

Od 12 marca 2004 r. w Polsce obowiązuje Ustawa o pomocy społecznej, która reguluje sprawy związane z zadaniami z zakresu polityki socjalnej.

W myśl art. 17 ust. 1 w/w ustawy samorządy lokalne mają obowiązek: „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Miasto i Gmina Małogoszcz – realizując zapisy ustawy przyjęła w roku 2005 „Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Małogoszcz na lata 2004-2013”. Strategia zawierała diagnozę stanu obecnego gminy oraz definiowała cele i kierunki działań na najbliższe lata. Wejście w życie nowych programów pomocowych, ukierunkowanych na wsparcie sfery społecznej powoduje konieczność aktualizacji „Strategii”. Uchwalony w 2005 r. dokument stanowi bazę i podstawę prac nad niniejszym opracowaniem. Aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych musi być zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi gminy, kształtować aktywny model polityki społecznej w gminie (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu), zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego. Ponadto, musi być zgodna z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej w zakresie:

- zapewnienia wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobiegania ryzyku „wykluczenia”,
- pomocy dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacji organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

W ramach prac nad aktualizacją „Strategii” została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (uzyskane w toku bieżącej jego działalności), Urzędu Miasta i Gminy, Powiatowego lub Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz instytucji i organizacji współpracujących z MGOPS. Jednocześnie zostały określone kierunki strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej (m.in. bezrobocie i problemów z zatrudnieniem, pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym, osób niepełnosprawnych, starszych, rodzin i dzieci z problemami opiekuńczo-wychowawczymi itd.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Małogoszcz jest dokumentem planistycznym, wyznaczające główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniego poziomu życia. Stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie: polityki społecznej, oświaty i wychowania, ochrony zdrowia, kultury i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia społecznego zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań.

Niniejsza Strategia jest podstawą do podejmowania długofalowych, zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej oraz wdrożenia rozwiązań w postaci programów lokalnych mających na uwadze realizację celów zawartych w Strategii.

2. Proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Ideą Strategii jest włączenie w proces tworzenia jak najszerszego spektrum przedstawicieli lokalnej społeczności. Działania zawarte w dokumencie są koncentracją pomysłów wypracowanych podczas spotkań z przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy Małogoszcz, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, szkół z terenu gminy, policji, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie i innych podmiotów zaangażowanych w przygotowanie niniejszego dokumentu.

Strategia powstała przy wykorzystaniu **techniki „brainstorm”** (burza mózgów), która stanowi metodę generowania pomysłów i innowacji. Dzięki zróżnicowaniu osób uczestniczących w spotkaniach możliwe stało się pełne przedstawienie problemów i możliwości stworzenia strategii ich rozwiązania. Technika spisywania pomysłów oraz problemów pozwoliła na wytworzenie poczucia ich rzeczywistego istnienia oraz umożliwiła ich pełne zdefiniowanie, określenie przyczyn z czego one wynikają.

Kolejnym instrumentem, który zastosowano w celu zebrania potrzebnych informacji do opracowania Strategii była **analiza strategiczna SWOT**. Metoda ta pozwala na wygenerowanie i wskazanie szans rozwoju i zagrożeń hamujących rozwój gminy w sferze społecznej. Analiza zasobów ma doprowadzić do wygenerowania mocnych i słabych stron gminy co w rezultacie pozwala skupić się na obszarach największej aktywności mieszkańców. Pozostałymi metodami, które wykorzystano do zgromadzenia informacji potrzebnych do opracowania Strategii były:

- badania literaturowe,
- badania dostępnych danych statystycznych,
- prezentacje za pomocą flipczartów i rzutników multimedialnych,
- analizy eksperckie.

Proces tworzenia Strategii na lata 2011-2018

1. Spotkanie z przedstawicielami Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Małogoszczu
  - omówienie najważniejszych elementów składowych dokumentu,
  - dyskusja na temat aktualnego stanu, identyfikacja i omówienie problemów, wskazanie ich przyczyn, dyskusja na temat sposobu ich rozwiązania,

- ustalenie terminów spotkań związanych z kolejnymi etapami przygotowywania dokumentu.

2. Spotkanie strategiczne z przedstawicielami różnych grup społecznych i instytucji z terenu Miasta i Gminy Małogoszcz.

Warsztaty – analiza problemów społecznych wskazanych na zebraniu roboczym, opracowanie najważniejszych celów oraz wskazanie kierunków działań jakie należy podjąć dla rozwiązania bądź złagodzenia problemów.

3. Prace nad Strategią.

- umieszczenie uwag ze spotkania strategicznego,
- opracowanie Strategii,
- konsultacje projektu Strategii.

4. Przesłanie projektu Strategii do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach.

Gmina Małogoszcz była zobowiązana wystąpić z wnioskiem o wydanie opinii w trybie przepisów art. 46, art. 48 i art. 57 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach w sprawie konieczności/lub jej braku sporządzania Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w stosunku do „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2011-2018”.

5. Prezentacja Strategii na Sesji Rady Miejskiej w Małogoszczu

- prezentacja opracowania,
- podjęcie uchwały przez Radę.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest skonsolidowaną analizą potrzeb, problemów, jak również możliwości i atutów Miasta i Gminy Małogoszcz w sferze społecznej, wskazanych przez przedstawicieli instytucji zaangażowanych w opracowanie Strategii. Ponadto, ma ona charakter otwarty co daje możliwość jej aktualizacji w przyszłości.

2.1 Spotkania konsultacyjne

15 grudnia 2010 r. zorganizowano w Urzędzie Miasta i Gminy spotkanie robocze, w którym uczestniczyli pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- Wanda Wróbel – kierownik MGOPS
- Joanna Ziętał
- Renata Górnicka
- Anita Kurtek
- Anita Blicharska
- Tomasz Sobota

oraz moderatorzy spotkania:

- Katarzyna Kowalska
- Rafał Graczkowski.

Zdjęcie 1: Spotkanie robocze w dniu 15 grudnia 2010r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Spotkanie poświęcone było zidentyfikowaniu i omówieniu problemów społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz:

1. bezrobocia
2. ubóstwa
3. alkoholizmu
4. długotrwałej choroby i starczego wieku
5. narkomanii

6. sieroctwa
7. niezaradności życiowej i wychowawczej,
8. bezdomności,
9. przemocy w rodzinie, przestępczości,
10. niepełnosprawności.

Wskazano także potencjalne kierunki działań mających na celu rozwiązanie bądź złagodzenie w/w problemów oraz instytucje, które mogą być zainteresowane ich zniwelowaniem.

Zdjęcie 2: Spotkanie robocze w dniu 15 grudnia 2010r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

5 stycznia 2011r. odbyła się debata strategiczna nt. problemów społecznych na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz, w której uczestniczyli:

1. Anita Blicharska – pracownik socjalny MGOPS Małogoszcz
2. Renata Górnicka – pracownik socjalny MGOPS Małogoszcz
3. Robert Durdziński – kierownik Posterunku Policji Małogoszcz
4. Jagoda Wiater – pełnomocnik Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownik UMiG
5. Grażyna Skrobot – dyrektor Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Małogoszczu
6. Anna Sikorska – pedagog w Publicznym Gimnazjum w Małogoszczu
7. Barbara Kaczmarek-Rusiecka – pedagog w Szkole Podstawowej w Małogoszczu
8. Krzysztof Dutkiewicz – dyrektor Zespół Szkół Ogólnokształcących w Małogoszu
9. Andrzej Staniek – dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Małogoszczu

10. Beata Standerska – pedagog Liceum Ogólnokształcącego w Małogoszczu

11. Beata Chrabąszcz – pedagog Zespołu Placówek Oświatowych w Złotnikach

12. Marianna Sodel – dyrektor PCPR w Jędrzejowie

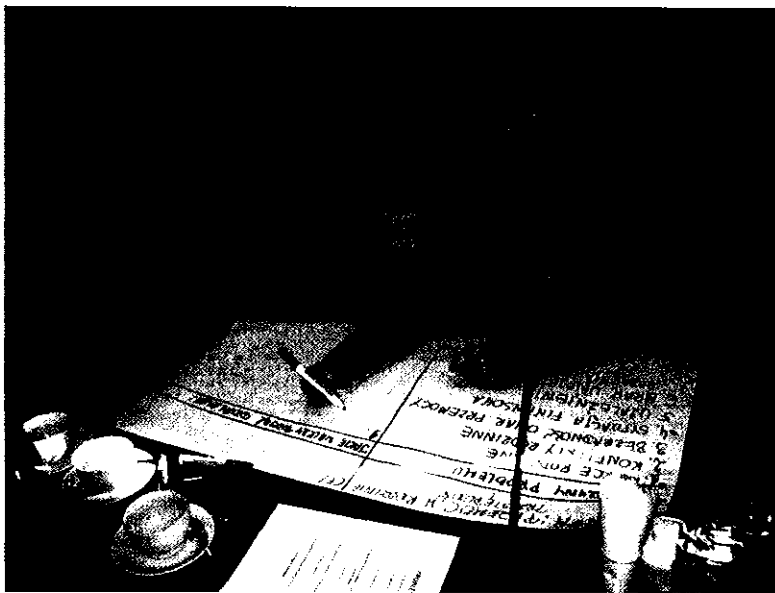
13. Wanda Wróbel – kierownik MGOPS Małogoszcz

oraz moderatorzy spotkania:

1. Katarzyna Kowalska

2. Rafał Graczkowski

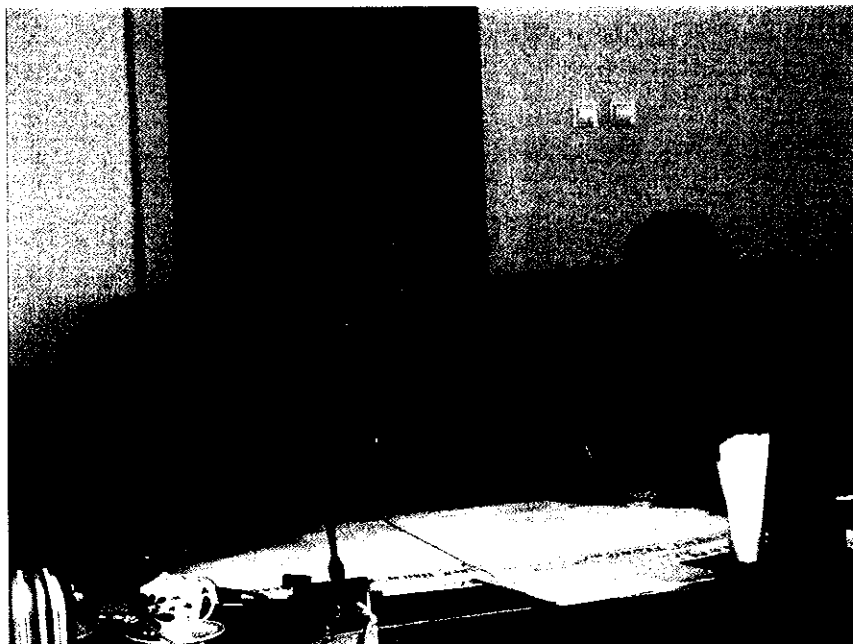
Łącznie w dyskusji wzięło udział 15 osób.

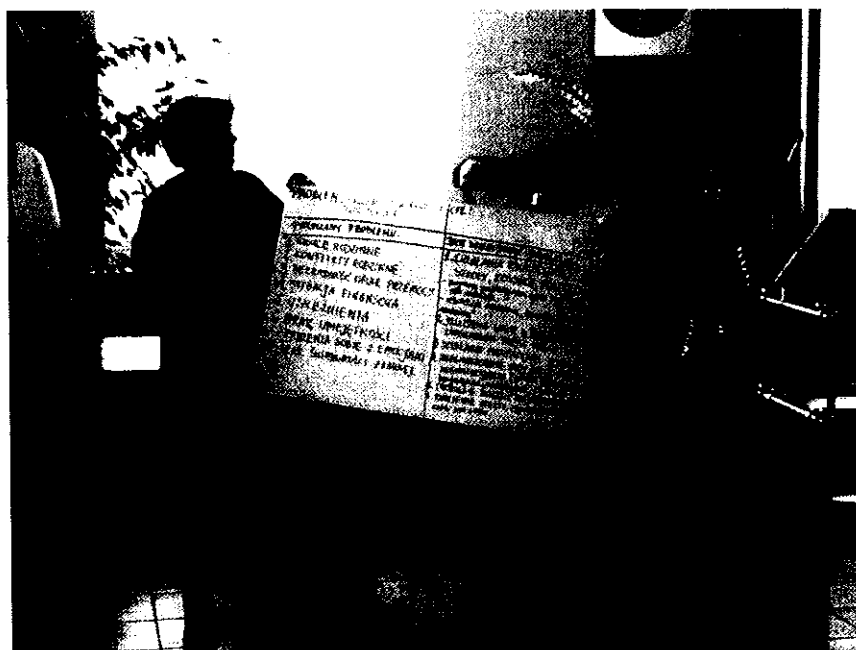
Zdjęcie 3: Warsztaty strategiczne w dniu 5 stycznia 2011r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie 4: Praca w grupach podczas warsztatów strategicznych w dniu 5 stycznia 2011r.
Fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie 5: Praca w grupach podczas warsztatów strategicznych w dniu 5 stycznia 2011r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie 6: Prezentacja wyników pracy grup podczas spotkania strategicznego w dniu 5 stycznia 2011r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

2.2 Podstawy prawne w zakresie pomocy społecznej

Ustawa z dn. 12.03.2004 o pomocy społecznej

Warunki prawne i organizacje systemu pomocy społecznej do dnia 1 maja 2004r. określała Ustawa z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64 poz. 414 z późn. zm.). Od 1 maja 2004r. obowiązuje ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 nr 64 poz. 593), która określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej;
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
3. organizacje pomocy społecznej;
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy **pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.**

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ustawa wymienia również przypadki, w jakich udziela się pomocy społecznej, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;

11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13. alkoholizmu lub narkomanii;
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawa z dn. 28.11.2003 o świadczeniach rodzinnych

Regulująca system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Ustawa ta wprowadziła tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, który zastąpił zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).

Ustawa z dn. 19.08.1994 o ochronie zdrowia psychicznego

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
2. zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
3. kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Ustawa z dn. 24.04.2003 o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

Jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),

- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

Ustawa z dn. 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 41 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawa z dn. 21.06.2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy

Ustawa reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych Gminy, która na zasadach i warunkach przewidzianych w ustawie, zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Ustawa przewiduje, że eksmisja w niektórych kategoriach byłych najemców możliwa jest tylko wtedy, gdy zapewni się im lokal socjalny. Pomieszczenie spełnia kryteria lokalu socjalnego, jeżeli nadaje się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, a powierzchnia pokoi przypadająca na członków gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m² (w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może mieć obniżony standard). Sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia, przy czym obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego należy do Gminy. Najczęstszymi powodami wypowiedzenia umowy najmu są zaległości czynszowe lub patologiczne zachowanie lokatora (zakłócanie porządku publicznego, przemoc w rodzinie itp.).

3.Charakterystyka Miasta i Gminy Małogoszcz

3.1 Położenie administracyjne

Gmina Małogoszcz jest położona w województwie świętokrzyskim, w powiecie jędrzejowskim. Siedzibą władz administracyjnych gminy i głównym ośrodkiem jej życia kulturalnego jest miasto Małogoszcz oddalone od Kielc o około 30 km, a od Jędrzejowa o 18 km.

Gmina zajmuje ogółem powierzchnię 14 537 ha (145 km², tj. około 1,24% powierzchni województwa świętokrzyskiego). W jej skład wchodzi 19 sołectw i miasto Małogoszcz: Bocheniec, Henryków, Karsznice, Kozłów, Lasochów, Leśnica, Lipnica, Ludwinów, Mieronice, Mniszek, Rembieszyce, Wiśnicz, Wola Teserowa, Wrzosówka, Wygnanów, Zakrucze, Złotniki, Żarczyce Duże, Żarczyce Małe.

Teren gminy zamieszkuje ok. 12 000 osób w tym miasto 4050 osób. Gmina Małogoszcz zalicza się do gmin o średnio-słabych warunkach przyrodniczo-gebowych. Potencjalne możliwości rolnictwa są niewielkie. Gleby ulegają ciągłej degradacji w wyniku działalności przemysłu wydobywczego i przetwórczego.

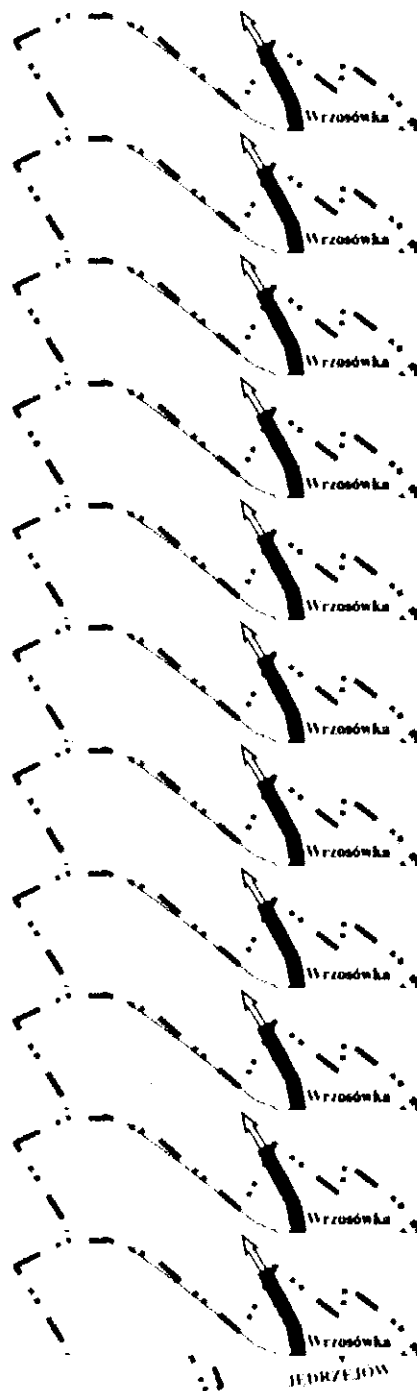
Na terenie gminy dominują małe gospodarstwa rolne o wielokierunkowej produkcji, w której przeważa produkcja roślinno - zbożowa, ziemniaki, kukurydza i hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej. Najcenniejsze rolniczo grunty koncentrują się w południowo-zachodniej części gminy (rędziny brunatne). Słabsze gleby występują w części centralnej. Natomiast w części południowo-wschodniej występują gleby słabe o niskiej lub bardzo niskiej przydatności rolniczej.

W gminie rozwijają się prężnie gospodarstwa agroturystyczne ze względu na walory środowiskowe:

- lasy zajmują 3 862 ha tj. 26,57% powierzchni całej gminy,
- zbiorniki wodne ogółem 1 305 ha tj. 8, 97 % powierzchni.

Sieć rzeczna na terenie gminy była kiedyś bardziej urozmaicona. Obecnie przez gminę przepływają rzeki Nida i Lipnica oraz Łososina znana z powieści Żeromskiego pt. „Wierna Rzeka”.

Dla rozwoju gminy decydujący wpływ ma przemysł wydobywczy, mineralny oraz handel i usługi.

Mapa nr 1: Miasta i Gminy Małogoszcz.

Źródło: *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Małogoszcz na lata 2004-2013*

3.2 Sytuacja demograficzna

Na podstawie danych z lat 2007-2009 zauważa się minimalny wzrost liczby mieszkańców Gminy Małogoszcz:

- wzrost o 50 osób w roku 2008 względem roku 2007,
- wzrost o 7 osób w roku 2009 względem roku 2008.

Analiza danych z roku 2009 wskazuje na to, iż 33,83 % mieszkańców gminy zameldowanych było w mieście Małogoszcz, zaś 66,17 % na terenie wiejskim.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy w latach 2007- 2009 r.

Miejscowość	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Małogoszcz	4065	4079	4063
Bocheniec	510	508	509
Góry Lasochowskie	20	17	16
Henryków	53	55	52
Karsznice	501	503	511
Kopaniny	58	58	60
Kozłów	822	831	825
Lasochów	189	200	199
Leśnica	578	588	595
Lipnica	293	297	299
Ludwinów	342	344	344
Mieronice	586	592	594
Mniszek	220	222	225
Pierzchnica	1	1	1
Rembieszycze	353	358	359
Stacja Małogoszcz	86	77	79
Wiśnicz	250	250	250
Wola Tesserowa	405	406	408
Wrzosówka	188	189	192
Wygnanów	415	419	416
Zakrucze	218	213	218
Złotniki	892	895	892
Żarczyce Duże	509	513	511
Żarczyce Małe	398	387	392

Razem	11952	12002	12009

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności UMiG Małogoszcz, grudzień 2010.

Ciekawych danych dostarcza także analiza demograficzna kobiet i mężczyzn. Według stanu na 6 lipca 2010r. kobiet było więcej o 18 osób i stanowiły one 50,07 % mieszkańców.

Tabela 2. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy – stan na 06.07.2010r.

Miejscowość	Rok 2010	Kobiety	Mężczyźni
Małogoszcz	4050	2065	1985
Bocheniec	515	257	258
Góry Lasochowskie	16	7	9
Henryków	53	24	29
Karsznice	513	247	266
Kopaniny	61	32	29
Kozłów	825	417	408
Lasochów	198	94	104
Leśnica	604	281	323
Lipnica	301	149	152
Ludwinów	342	175	167
Mieronice	596	293	303
Mniszek	228	120	108
Pierzchnica	-	-	-
Rembieszycy	360	176	184
Stacja Małogoszcz	79	36	43
Wiśnicz	250	116	134
Wola Tesserowa	408	194	214
Wrzosówka	194	105	89
Wygnanów	416	195	221
Zakrucze	221	117	104
Złotniki	892	468	424
Żarczyce Duże	511	253	258
Żarczyce Małe	395	201	194
Razem	12028	6022	6006

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności UMiG Małogoszcz, lipiec 2010.

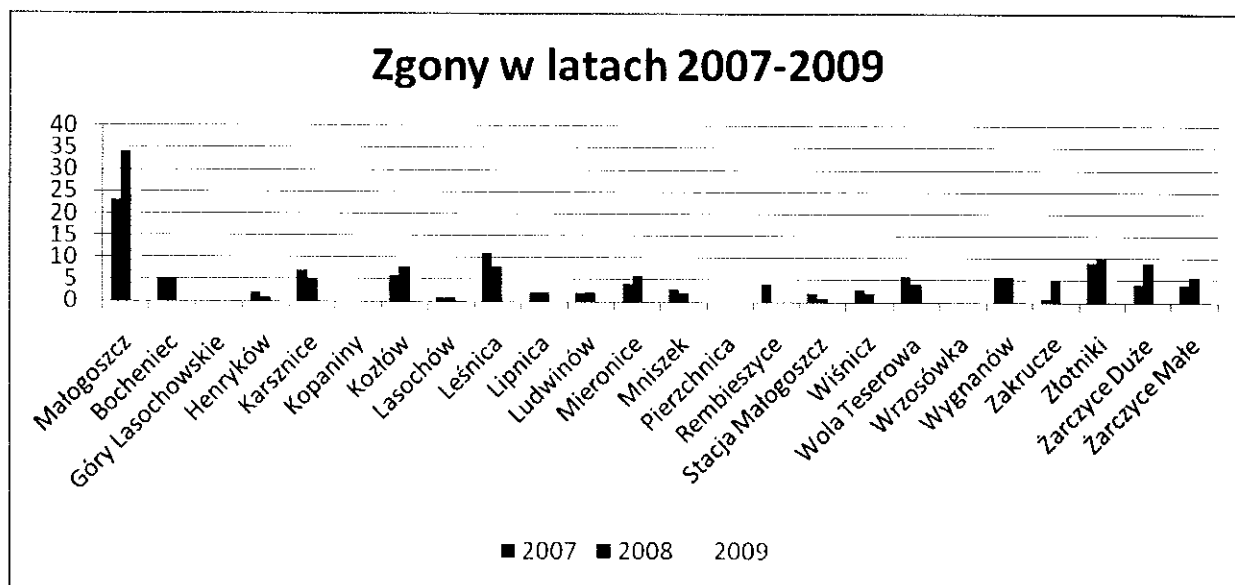
Tabela 3. Urodzenia i zgony w latach 2007-2009.

Miejscowość	2007		różnica	2008		różnica	2009		różnica
	urodzenia	zgony		urodzenia	zgony		urodzenia	zgony	
Małogoszcz	38	23	+ 15	49	34	+15	48	26	+22
Bocheniec	3	5	-2	2	5	-3	3	5	-2
Góry Lasochowskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Henryków	0	2	-2	0	1	-1	0	1	-1
Karsznice	10	7	+3	13	5	+8	6	9	-3
Kopaniny	1	0	+1	0	0	0	2	1	+1
Kozłów	10	6	+4	8	8	0	7	7	0
Lasochów	0	1	-1	3	1	+2	1	1	0
Leśnica	5	11	-6	7	8	-1	13	1	+12
Lipnica	0	2	-2	4	2	+2	4	1	+3
Ludwinów	9	2	+7	4	2	+2	5	2	+3
Mieronice	8	4	+4	8	6	+2	7	2	+5
Mniszek	1	3	-2	2	2	0	3	3	0
Pierzchnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rembieszycze	5	4	+1	6	0	+6	5	4	+1
Stacja Małogoszcz	1	2	-1	1	1	0	0	0	0
Wiśnicz	2	3	-1	3	2	+1	3	2	+1
Wola Teserowa	4	6	-2	4	4	0	5	2	+3
Wrzosówka	1	0	+2	2	0	+2	3	0	+3
Wygnanów	3	6	-3	6	6	0	5	5	0
Zakrucze	2	1	+1	4	5	-1	2	0	+2
Złotniki	12	9	+3	5	10	-5	9	8	+1
Żarczyce Duże	12	4	+8	9	9	0	5	5	0
Żarczyce Małe	4	4	0	2	6	-4	10	6	+4
Razem	133	105	+28	142	118	+24	146	94	+52

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności UMiG Małogoszcz, lipiec 2010.

Z powyższych danych w analizowanym obszarze wynika, że przyrost naturalny / różnica między urodzeniami a zgonami/ jest dodatni w każdym z analizowanych lat, tj. w roku 2007 + 28, 2008- + 24, zaś w 2009r. + 52.

Wykres graficzny 1. liczba zgonów w latach 2007-2009.

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności Urzędu Miasta i Gminy Małogoszcz

W roku 2009 zauważa się tendencję spadkową. Największa liczba zgonów przypadła na rok 2008 wówczas to zmarło 118 osób.

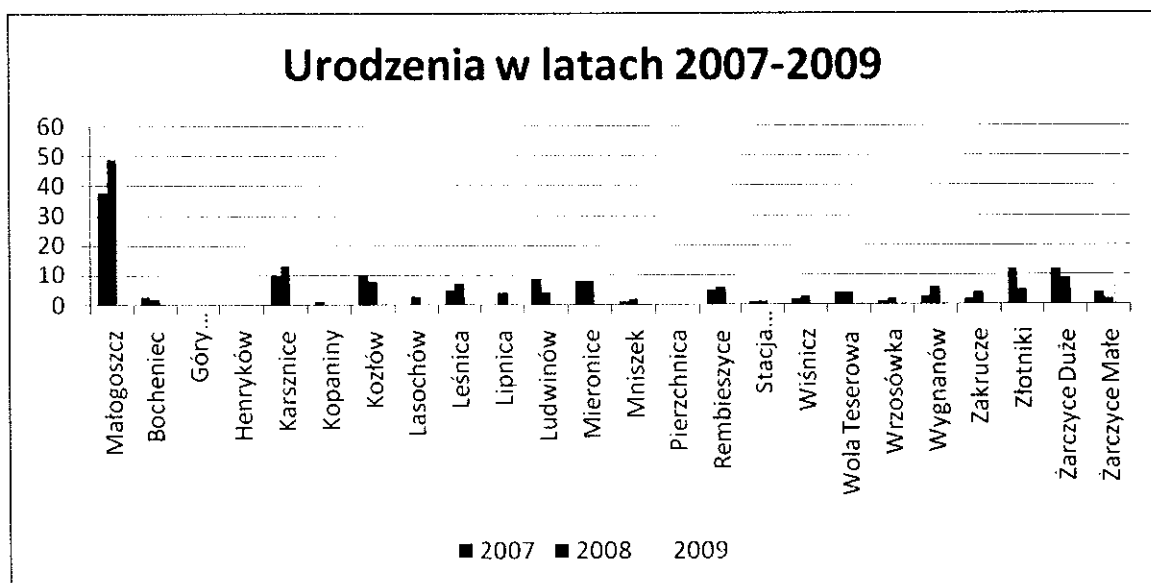
Największą liczbę zgonów rejestruje się w przedziale wiekowym powyżej 80 lat. Duża umieralność przypada również w przedziale wieku 71-80 lat. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba zgonów w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2007-2009.

Rok/ grupa wieko wa	Liczba zgonów w poszczególnych grupach wiekowych										Ogółem
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	Powyżej 80	Powyżej 90	
2007	-	-	2	4	9	14	15	20	39	4	107
2008	1	2	2	3	8	18	13	22	35	14	118
2009	1	1	2	2	5	5	13	28	30	7	94

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności Urzędu Miasta i Gminy Małogoszcz

Wykres graficzny 2 : Urodzenia w latach 2007-2009

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności Urzędu Miasta i Gminy Małogoszcz

Tabela 5. Liczba urodzeń dzieci wg płci w latach 2007-2009.

lata	2007 r.		2008 r.		2009 r.	
płeć	dziewczynki	chłopcy	dziewczynki	chłopcy	dziewczynki	chłopcy
liczba	60	73	66	76	78	68
razem	133		142		146	

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności Urzędu Miasta i Gminy Małogoszcz

W ciągu ostatnich trzech lat zauważa się tendencję wzrostową w liczbie urodzeń, zwłaszcza znaczny wzrost można zaobserwować w miejscowościach Leśnica i Żarczyce Małe.

Gmina Małogoszcz jest gminą ludzi młodych, co przyczynia się do przyrostu naturalnego i dobrze rokuje na przyszłość. Dane dotyczące małżeństw wskazują, iż największa liczba zawartych związków przypadła na lata 2007 i 2008 (138 oraz 136 zawartych związków małżeńskich). W roku 2009 nastąpił ich spadek. Natomiast w liczbie urodzonych dzieci to rok 2009 jest największy (146 urodzonych dzieci) w porównaniu do 2007 roku (133) pod względem urodzonych dzieci. Szczegółowe dane zawartych małżeństw wg jednostek terytorialnych zawiera tabela nr 6.

Tabela 6. Liczba zawartych małżeństw w Gminie Małogoszcz w latach 2007- 2009 r.

Lata/ miejscowość	2007	2008	2009
	Zawarte małżeństwa		
Małogoszcz	49	49	51
Bocheniec	9	5	5
Góry Lasochowskie	0	1	0
Henryków	1	1	0
Karsznice	6	5	3
Kopaniny	0	0	0
Kozłów	9	8	12
Lasochów	1	0	1
Leśnica	5	8	6
Lipnica	1	3	2
Ludwinów	5	3	4
Mieronice	6	5	1
Mniszek	3	3	1
Pierzchnica	0	0	0
Rembieszycze	5	6	3
Stacja Małogoszcz	1	0	0
Wiśnicz	1	5	1
Wola Teserowa	3	3	6
Wrzosówka	3	5	3
Wygnanów	4	4	2
Zakrucze	2	3	1
Złotniki	14	5	10
Żarczyce Duże	5	5	9
Żarczyce Małe	5	6	7
Razem	138	136	128

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych z Wydziału Ewidencji i Ludności Urzędu Miasta i Gminy Małogoszcz

3.3 Sytuacja gospodarcza

Praca oraz wysokość zarobków ma wpływ na sytuację finansową gospodarstw domowych, stąd analiza sytuacji gospodarczej na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz ma istotne znaczenie z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych. Tabela 7 przedstawia dane z Ewidencji Działalności Gospodarczej w zakresie liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz ich podział ze względu na kody Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta i Gm. Małogoszcz według rodzajów działalności.

L.p.	Rodzaj działalności	Liczba podmiotów gospodarczych		
		Miasto Małogoszcz	Gmina (bez miasta)	Razem
1	Rolnictwo, leśnictwo, pozyskiwanie i usługi zagospod. lasu	2	17	19
2	Tartacznictwo	1	6	7
3	Murarstwo	8	5	13
4	Instalatorstwo elektryczne	3	11	14
5	Instalatorstwo sanitarne i ogrzewanie	1	7	8
6	Budownictwo	7	72	79
7	Handel	83	69	152
8	Handel obwoźny	1	37	38
9	Hotele i restauracje	7	3	10
10	Transport, gosp. magazynowa i łączność	15	48	63
11	Pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości	1	2	3
12	Krawiectwo i szewstwo	3	1	4
13	Fryzjerstwo i kosmetyka	10	1	11
14	Piekarnictwo	4	5	9
15	Pozostałe usługi	17	63	80
16	Pozostała działalność	14	43	57
	RAZEM	177	390	567

Źródło: Ewidencja Działalności Gospodarczej, UMiG Małogoszcz, stan na 30.03.2007 r.

Działalność podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie miasta Małogoszcz to głównie mikroprzedsiębiorstwa (do 9 osób) i małe (od 10 do 49 osób) firmy rodzinne zatrudniające po kilka lub kilkanaście osób.

Analizując strukturę działalności należy podkreślić, że aż 26,81% wszystkich działalności prowadzona jest w obszarze handlu. Zgodnie z trendem światowym rozwijają się także usługi – te związane z budownictwem (murarstwo, instalatorstwo elektryczne, instalatorstwo sanitarne i ogrzewanie) to ok. 20,11 % wszystkich działalności, zaś te związane z transportem to 11,11%.

Jednak największymi pracodawcami są zlokalizowane na terenie Gminy przedsiębiorstwa:

- Lafarge Cement Polska S.A. Małogoszcz
- Kopalnia Odkrywkowa Surowców Drogowych „Głuchowiec”
- Zakład Usług Remontowych i Produkcyjnych „ZURIP” S.A.
- Remur Małogoszcz Sp. z o.o.

Pracodawcami o dużym znaczeniu są instytucje w sektorze publicznym:

- Urząd Miasta i Gminy w Małogoszczu
- Zakład Usług Komunalnych w Małogoszczu
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Małogoszczu
- Szkoły Gimnazjalne w Małogoszczu i Złotnikach
- Szkoły Podstawowe: Małogoszcz, Złotniki, Rembieszyce, Kozłów, Żarczyce Duże, Leśnica
- Przedszkola: Małogoszcz, Złotniki, Żarczyce Duże i Kozłów.
- Miejsko-Gminna Biblioteka w Małogoszczu i Złotnikach
- Miejsko-Gminny Ośrodek Zdrowia w Małogoszczu i filia Złotnikach oraz Przychodnia Medycyny Pracy
- Miejsko-Gminny Dom Kultury w Małogoszczu
- Posterunek Policji w Małogoszczu

oraz

- Poczta Polska
- Bank Spółdzielczy
- Bank PKO S.A.

Mieszkańcy gminy szukają także zatrudnienia poza jej granicami w sąsiednich miastach: Kielcach i Jędrzejowie oraz innych większych miastach województwa.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz wg sektorów własnościowych w roku 2009.

Jednostki zarejestrowane wg sektorów własnościowych w roku 2009	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	792
sektor publiczny - ogółem	25
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	21
sektor prywatny - ogółem	767
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	680
sektor prywatny - spółki handlowe	18
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	4
sektor prywatny - spółdzielnie	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	16

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Bank danych lokalnych.

Wg danych GUS z 792 podmiotów gospodarki narodowej, które funkcjonowały w 2009 roku na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz 29 należało do branży „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”, 260 to branża „Przemysł i budownictwo”, zaś w usługach działało 503 podmioty. Względem roku 2007 sektor prywatny zwiększył się o 16,62%, tj. wzrósł o 113 firm z 567 zarejestrowanych w roku 2007 do 680 w roku 2009.

3.4 Infrastruktura społeczna

3.4.1 Pomoc społeczna

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małogoszczu jest głównym realizatorem zadań pomocy społecznej. Realizuje statutowe zadania wynikające z ustaw, dotyczące pomocy społecznej, przepisów wykonawczych wydanych na ich podstawie oraz uchwał Rady Miejskiej.

Najważniejszym zadaniem MGOPS jest wspieranie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, w których się znajdują i których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Do zadań MGOPS należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych,
- udzielanie pomocy rzeczowej i schronienia, posiłku, ubrań osobom tego pozbawionym,
- świadczenie usług opiekuńczych w domu,
- pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne,
- sprawienie pogrzebu,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne,
- udzielenie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem, oraz wszystkie inne formy pomocy wynikające z pracy socjalnej.

Praca socjalna jest rozumiana jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinie we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału.

Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, tj. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami, organizacjami pozarządowymi itp.

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, osoby przewlekłe chore, osoby niezaradne życiowo, bezradne

w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osoby samotne, alkoholicy, osoby opuszczające zakłady karne. Dominującą grupę świadczeniobiorców MGOPS stanowią osoby bezrobotne, a także osoby niepełnosprawne i przewlekle chore.

W zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, które wymagają pomocy osób innych, a są jej pozbawieni, ośrodek zapewnia pomoc w postaci usług opiekuńczych w domu. Osobom starszym, wymagającym całodobowej opieki ośrodek organizuje pomoc instytucjonalną kierując je do domów pomocy społecznej na terenie powiatu lub województwa, ponieważ na terenie gminy nie funkcjonują domy pomocy społecznej (DPS).

Pomoc osobom z problemem uzależnień prowadzi Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy UMiG Małogoszcz.

MGOPS poprzez swoje działania, które wykraczają poza ogólnie przyjęte statutowe działania wspiera od 2008 roku swych podopiecznych poprzez realizację projektów systemowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Dzięki nim ma możliwość aktywizacji zawodowej, społecznej jak również zdrowotnej swoich podopiecznych.

3.4.2 Edukacja

Szkoła jako placówka oświatowo-wychowawcza dąży do wypracowania optymalnych warunków wielostronnego rozwoju uczniów, umożliwia im rozwój zainteresowań i talentów w różnych dziedzinach wiedzy i umiejętności.

Szkoła umożliwia m.in. zdobycie wykształcenia, poznawanie i rozumienie świata, rozwój zainteresowań i uzdolnień, kształcenie własnej osobowości, samoidentyfikację kulturową i narodową.

Bazę oświatowo-wychowawczą w Gminie Małogoszcz stanowią:

6 Szkół Podstawowych w:

- Małogoszczu,
- Złotnikach,
- Kozłowie,
- Żarczycach Dużych,
- Rembieszycach,
- Leśnicy

2 Gimnazja:

- w Małogoszczu i
- w Złotnikach

Szkoły średnie

- Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Powstania Styczniowego oraz
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Małogoszczu

5 przedszkoli:

- w Małogoszczu,
- w Złotnikach,
- w Rembieszycach,
- w Żarczycach Dużych,
- w Kozłowie.

Tabela 9. Liczba uczniów, klas i nauczycieli w szkołach na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz w latach 2007-2009

Nazwa szkoły	Liczba uczniów, klas, nauczycieli w latach 2007-2009								
	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba nauczycieli
	2006/2007			2007/2008			2008/2009		
Z.S.O. Małogoszcz									
Szkoła Podstawowa	404	18	38	398	18	38	390	18	38
Publiczne Gimnazjum	318	14		304	14		290	13	
Liceum Ogólnokształcące	145	7		128	6		133	6	
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	54	2		15	1		13	1	
Z.P.O. Złotniki									
Szkoła Podstawowa	131	6		124	6		127	6	
Publiczne Gimnazjum	174	7		170	6		165	6	

Szkoła Podstawowa Kozłów	137	6		123	6		118	6	
Szkoła Podstawowa Rembieszyce	101	6	11	108	6	11	113	6	11
Szkoła Podstawowa Żarczyce Duże	66	6	10	66	6	10	66	6	10
Szkoła Podstawowa Leśnica	20	3	4	17	3	4	21	3	4
Szkoła Podstawowa Bocheniec	11	2	2	10	2	2	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektów organizacyjnych szkół.

Z przedstawionych danych wynika, że w szkołach podstawowych maleje liczba uczniów. Największy spadek nastąpił w Szkole Podstawowej w Kozłowie w porównaniu do roku 2006/2007 tj. mniej o 19- stu uczniów. Spadek nastąpił też w Szkole Podstawowej w Małogoszczu o 14- stu uczniów. Zmniejszenie liczby uczniów odnotowano również w Gimnazjum w Małogoszczu w porównaniu do roku szkolnego 2006/2007 jest o 28 uczniów mniej.

Szkoły organizują również dożywianie dla uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w stołówkach szkolnych, uczestniczą w programach „Szlanka mleka dla ucznia” oraz w nowym programie obejmującym uczniów szkoły podstawowej „Owoce i warzywa dla ucznia”, który ma na celu promowanie zdrowych nawyków żywieniowych.

Dla uczniów pochodzących z rodzin o niskich dochodach jest możliwość skorzystania z programu rządowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Szkoły na terenie gminy próbują same pozyskać dodatkowe środki pieniężne pochodzących z różnych źródeł zewnętrznych: dotacji, programów grantowych oraz biorąc udział w różnych konkursach przyczyniając się do wzbogacenia oferty zajęć pozalekcyjnych.

W ramach podejmowanych działań dzieci i młodzież szkolna uczestniczyli w dodatkowych zajęciach, wycieczkach, warsztatach, dzięki czemu poszerzyły swoją wiedzę, poznawały świat, rozwijały swoje talenty i umiejętności. Każda placówka szkolna dba o rozwój zainteresowań uczniów i zachęca do udziału w dodatkowych zajęciach. Jest to skuteczny sposób na wypełnianie niszy edukacyjnej w szkołach.

W ramach godzin przeznaczonych do dyspozycji dyrektorów organizowane są koła zainteresowań, tym m.in. zajęcia polonistyczne, matematyczne, przyrodnicze, historyczne, geograficzne, chemiczne, które poszerzają wiedzę zdobywaną na zajęciach lekcyjnych.

Dodatkowo odbywają się zajęcia, dzięki którym uczniowie mogą zdobywać zupełnie nowe umiejętności np. koła strzeleckie, poetyckie, aktorskie, dziennikarskie.

Tabela 10. Liczba dzieci wg grup wiekowych uczęszczających do przedszkoli na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz w latach 2007-2009.

	Grupy wiekowe	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009
Przedszkole Publiczne Małogoszcz	3 lata	22	27	28
	4 lata	25	38	38
	5 lat	45	44	43
	6 lat	62	58	46
ogółem		154	167	155
Przedszkole Publiczne Żłotniki	3 lata	1	2	2
	4 lata	5	6	11
	5 lat	19	19	16
	6 lat	21	23	21
ogółem		46	50	50
Przedszkole Publiczne Kozłów	3 lata	2	2	1
	4 lata	8	10	11
	5 lat	12	17	18
	6 lat	19	15	17
ogółem		41	44	47
Przedszkole Publiczne Żarczyce Duże	3 lata	-	-	2
	4 lata	10	9	10
	5 lat	9	7	8
	6 lat	8	10	7
ogółem		27	26	27

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych przedszkoli

Tabela 11. Dodatkowe zajęcia organizowane w przedszkolach w 2009 roku

L.p.	Nazwa placówek	Zajęcia dodatkowe/ koła zainteresowań	Liczba dzieci uczęszczających w zajęciach
1	Przedszkole publiczne Małogoszcz	Język angielski	40
		Rytmika	30
2	Przedszkole Publiczne	—	—

Kozłów			
3	Przedszkole Publiczne Żarczyce Duże	Język angielski	26
4	Przedszkole Publiczne Złotniki	Język angielski	25
		Religia	25
		Zajęcia umuzykalniające	50
ogółem			196

Źródło: opracowanie własne na podstawie organizowanych projektów organizacyjnych szkół

Analiza powyższych danych wskazuje, iż nie we wszystkich przedszkolach odbywają się zajęcia pozalekcyjne, stanowiące poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej. Taką placówką nie oferującą zajęć pozalekcyjnych jest przedszkole w Kozłowie. Inne placówki organizują zajęcia dodatkowe. We wszystkich jest prowadzony język angielski. Dodatkowymi zajęciami są także rytmika oraz religia.

Tabela 12. Liczba uczniów, którym przyznano pomoc materialną o charakterze socjalnym w roku 2009.

Lp.	Nazwa miejscowości wg	Liczba uczniów, którzy otrzymali stypendium /kwota stypendium w latach 2007-2009					
		Liczba uczniów	Kwota stypendiu	Liczba uczniów	Kwota stypendiu	Liczba uczniów	Kwota stypendium
		2006/2007		2007/2008		2008/2009	
1	Małogoszcz	161	17337	145	22228	126	17 291,2
2	Bocheniec	29	2816	15	2124,8	13	2176
3	Karsznice	31	2892,8	23	3379,2	21	2790,4
4	Kopaniny	6	614,4	-	-	-	-
5	Kozłów	76	7987,2	72	11340,8	80	11110,2
6	Lasochów	52	5068,8	47	6528	35	5646,8
7	Leśnica	33	3532,8	30	4300,8	27	3327,6
8	Lipnica	3	512	6	972,8	9	1331,2
9	Ludwinów	15	1356,8	18	2508,8	20	2432
10	Mieronice	33	3072	14	2150,4	21	2682,6
11	Mniszek	51	5606,4	44	7142,4	46	6911,4
12	Rembieszycy	37	3660,8	42	5939,2	52	6963,2
13	Wiśnicz	16	1228,8	10	1484,8	12	1587,2
14	Woła Tesserowa	30	3200	35	5248	41	6067,2
15	Wrzosówka	33	3543	31	4710,4	23	2918,4
16	Wygnanów	50	4864	43	6912	47	7193,6
17	Zakrucze	18	1920	26	3660,8	26	3788,8
18	Złotniki	49	4710,4	57	8294,4	57	7526,4
19	Żarczyce Duże i Małe	37	3532,8	30	4377,6	21	2688
Razem		760	77 456	688	103 303,2	677	94 432,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie złożonych wniosków o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym

Ważnym czynnikiem wspierającym edukację uczniów z rodzin o niskich dochodach jest pomoc finansowa o charakterze socjalnym. Dzięki niej uczniowie mogą zakupić podręczniki szkolne lub inne niezbędne rzeczy ułatwiające i rozwijające zainteresowania ucznia. Największą liczbę uczniów korzystających z tej formy pomocy odnotowano w 2007 roku skorzystało z niej 760 uczniów.

W pozostałych latach liczba uczniów korzystających ze stypendium szkolnego zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2007 o 72 uczniów w 2008r. oraz 83 uczniów w 2009r.

Praca z uczniem posiadającym orzeczenie z poradni psychologiczno-pedagogicznej prowadzona jest głównie w ramach nauczania indywidualnego w domu ucznia oraz zajęć rewalidacji indywidualnej. Zajęcia organizuje dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym. Liczbę uczniów korzystających z nauczania indywidualnego oraz zajęć rewalidacyjnych obrazuje poniższa tabela.

Tabela 13 - Nauczanie indywidualne i rewalidacyjnej w szkołach w roku 2009

Nazwa szkoły	Nauczanie indywidualne		Zajęcia rewalidacyjne/rewalidacja	
	Liczba uczniów	Liczba godzin	Liczba uczniów	Liczba godzin
Z.S.O Małogoszcz				
Szkoła Podstawowa	7	58	4	40
Publiczne Gimnazjum	5	56	-	-
Liceum Ogólnokształcące	1	14	-	-
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	-	-	-	-
Z.P.O Złotniki				
Szkoła Podstawowa	1	9	1	
Publiczne Gimnazjum	1	11	1	10
Szkoła Podstawowa Kozłów	1	8	1	12
Szkoła Podstawowa Rembieszyc	-	-	1	6
Szkoła Podstawowa Żarczyce Duże	-	-	-	-
Szkoła Podstawowa Leśnica	-	-	-	-
Ogółem	16	156	7	68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych w Szkół

Uczniowie niepełnosprawni mieszkający na wsi mogą skorzystać z programu pilotażowego „Uczeń na wsi-pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące na terenie Gminy”, który wspomaga finansowo edukację ucznia.

3.4.3 Kultura

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury (MGOK) powołano 26 października 1983r. uchwałą Sesji Gminnej Rady Narodowej. Pracą swą rozpoczął w styczniu mając siedzibę w Domu Młodego Robotnika w Małogoszczu. Celem placówki stało się koordynowanie pracy i upowszechnianie kultury na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz. Ośrodek stał się centrum kulturalnym gminy. Dziś mieści się we własnym budynku i jest świetnie wyposażony, posiada profesjonalne nagłośnienie i oświetloną scenę. Dysponuje specjalistycznymi wyposażonymi pracownikami:

- taneczną,
- plastyczną,
- muzyczną,
- teatralną.

MGOK organizuje wiele imprez w ciągu roku:

- koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Gminny Amatorski Turniej Halowej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Małogoszcz,
- Miss regionu Jędrzejów, Włoszczowa w ramach MISS POLONIA,
- Ogólnopolskie Konfrontacje Zespołów Tanecznych,
- Eliminacje Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki „Wygraj sukces”,
- Wojewódzki Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Teatralnych,
- Prezentacje Szkolnych Zespołów Artystycznych,
- Dni Małogoszcza- impreza plenerowa,
- Bocheńska Noc Świętojańska- impreza plenerowa,
- Przegląd Piosenki Dziecięcej „Przedszkolne śpiewanie”,
- Piłkarski Turniej „Dzikich Drużyn”,
- ...RYM CYM CYM...NA LUDOWO- Przegląd Zespołów Folklorystycznych,
- Plener Malarski,
- Mała Miss- Miasta i Gminy Małogoszcz,
- Ogólnopolski Festiwal Piosenki „Nad Wierną Rzeką”,
- Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Małogoszcz,
- Przegląd Kolęd i Pastorałek.

Oprócz wyżej wymienionych imprez MGOK organizuje turnieje szachowe, tenisa stołowego i siatkówki, koncerty muzyki klasycznej, promocje tomików poetyckich twórców z terenu Gminy i Regionu, plenery malarskie i fotograficzne, wystawy i odczyty.

Bogata oferta zajęć organizowanych przez Dom Kultury stwarza ofertę spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy. Są organizowane zajęcia kulturalno- rekreacyjne m.in. Studio Piosenki, Grupa Teatralna, taniec towarzyski, zajęcia sportowe, zajęcia fitness. Szczegółowy wykaz zajęć i liczbę osób uczestniczących wg podziału wiekowego pokazują poniższe tabele.

Tabela 14. Koła zainteresowań organizowane w Domu Kultury w Małogoszczu w roku 2009.

Nazwa koła zainteresowań	Liczba osób uczęszczających
Zespół Kaprys	24
Taniec towarzyski	10
Grupa teatralna	12
Klub ekologa	15
Klub Młodego Modelarza	10
Koło plastyczne	8
Zajęcia świetlicowe	15
Sekcja szachowa	8
Nauka gry na instrumentach	9
Zajęcia sportowe	24
Studio piosenki	32
Razem	167

Źródło: Dane własne opracowane MGOPS na podstawie danych MGOK w Małogoszczu.

Tabela 15. Koła zainteresowań organizowane w Domu Kultury w Małogoszczu w roku 2009.

Nazwa koła zainteresowań	Liczba osób uczęszczających
Zespół śpiewaczy Bochenianki	10
Grupa muzyczna RYTM	5
Zajęcia sportowe	17
Zajęcia fitness	15
Razem	47

Źródło: Dane własne opracowane MGOPS na podstawie danych MGOK w Małogoszczu, IV kwartał 2010r.

3.4.4 Biblioteka

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Małogoszczu rozpoczęła swoją działalność w 1947 roku. Obecnie jest samorządową instytucją kultury i mieści się w ratuszu Urzędu Miasta i Gminy. Biblioteka posiada trzy filie w: Kozłowie, Złotnikach i Żarczycach Dużych, mieszczące się w budynkach szkół.

Zbiory biblioteczne udostępniane są bezpłatnie każdemu mieszkańcowi. Księgozbiór zgromadzony w Miejskiej Bibliotece liczy 32 496 woluminów (stan na rok 31.12.2009r.). Zbiory biblioteki składają się z dokumentów tekstowych: książek, czasopism, gazet, dokumentów z życia społecznego oraz publikacji regionalnych. Obejmują one wydawnictwa z literatury pięknej: polskiej i obcej, literatury niebeletrystycznej, literatury popularnonaukowej ze wszystkich dziedzin wiedzy oraz wydawnictwa dla dzieci i młodzieży. Dla potrzeb czytelników prowadzona jest również prenumerata 10 czasopism o zróżnicowanej tematyce.

Według danych Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej zarejestrowanych jest w niej 1 807 czytelników (dane z 2009r.). Najliczniejszą grupą wypożyczającą książki, są uczniowie (900) oraz osoby niepracujące (327), studenci (296) i pracownicy umysłowi (284).

W roku 2009 wypożyczono 41 075 woluminów książek i czasopism. Najczęstsza formą udostępniania zbiorów są: wypożyczenia na zewnątrz (do domu), wypożyczenia na miejscu (praca w czytelniku), i wypożyczenia międzybiblioteczne, odbywające się w obrębie biblioteki głównej i jej filii.

Od roku 2005 w bibliotece funkcjonuje pracownia internetowa. Biblioteka otrzymała trzy nowe komputery w ramach programu „IKONKA” realizowanego przez Ministerstwo

Nauki i Informatyzacji. Użytkownicy korzystają z Internetu bezpłatnie. W Bibliotece działa także Klub Dyskusyjny Książki stanowiący forum rozmowy i dyskusji o książkach oraz artykułach prasowych.

Biblioteka na prośbę czytelników udziela pomocy wyszukując i udostępniając materiały uczniom przygotowującym się do konkursów, olimpiad przedmiotowych, a także egzaminów gimnazjalnych i maturalnych.

3.4.5 Policja i straż miejska

Jednym z kluczowych instytucji działających na rzecz porządku publicznego oraz wpływających na jakość życia mieszkańców gminy Małogoszcz jest Policja i Straż Miejska. Posterunek Policji liczy 11 osób, zaś UMiG zatrudnia dwóch strażników miejskich. Instytucje

te realizują ustalone zadania w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców i ich mienia. Celami strategicznymi Posterunku Policji są m.in.:

1) stworzenie bezpieczeństwa otoczenia

- ograniczenie kradzieży mienia oraz kradzieży z włamaniem, w tym w szczególności do obiektów handlowych, piwnic oraz domków letniskowych, jak też kradzieży samochodów,
- zwalczanie przestępczości gospodarczej,
- zwalczanie chuligaństwa i wandalizmu oraz zapobieganie bójkom i pobiciom,
- ograniczenie spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz na klatkach schodowych.

2) ochrona dzieci i młodzieży

- przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym, tj. narkomanii, alkoholizmowi oraz przemocy w szkole i rodzinie;
- ograniczenie demoralizacji i przestępczości osób nieletnich, w tym wymuszeń w szkołach;
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.

3) poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez zwiększenie efektywności w ściganiu sprawców przestępstw drogowych, a zwłaszcza dotyczących kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu i narkotyków.

Liczbę stwierdzonych przestępstw na terenie gminy i ich charakter prezentuje poniższa tabela:

Tabela 16: Przestępczość stwierdzona w latach 2007-2009.

	2007	2008	2009
zabójstwo	-	-	-
Rozboje i wymuszenia	-	-	-
Bójki i pobicia	2	2	2
Kradzieże rzeczy	14	14	11
Kradzieże z włamaniem	7	6	5
Pijani kierowcy	33	51	29
Pożary	-	-	1
Znęcanie	5	9	4
Przemoc w rodzinie	-	-	-

Inne	24	27	33

Źródło: opracowanie własne MGOPS na podstawie danych Policji.

Ogółem na terenie działania Posterunku w Małogoszczu popełniono:

- w roku 2007 – 117 przestępstw
- w roku 2008 – 131 przestępstw
- w roku 2009 – 107 przestępstw.

W roku 2010 nastąpił wzrost wykroczeń łącznie o 173. Wg Policji najbardziej zagrożonymi miejscowościami są: Małogoszcz, Złotniki i Kozłów. Realizując zadania związane z przemocą w rodzinie policjanci Posterunku Policji w 2010r. przeprowadzili 47 interwencji, z których sporządzili Niebieskie Karty (wzrost o 12 względem roku 2009). W ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w 2010r. skierowali 56 powiadomień do instytucji pomocowych, w 2009r. było ich 51.

W ramach profilaktyki pracy Policji na rzecz nieletnich w 2010r. sporządzono 10 wystąpień i zawiadomień do sądów rodzinnych. Prowadzonych zostało 18 kart nieletnich w tym 10 nieletnich zagrożonych demoralizacją i 8 nieletnich sprawców czynów karalnych. Dodatkowo przeprowadzono 56 spotkań z młodzieżą i 43 spotkania z pedagogami.

Wg prognoz Policji dot. zagrożeń przewiduje się, że w nadchodzącym okresie na terenie miasta i gminy Małogoszcz w dalszym ciągu będą dominowały przestępstwa kryminalne, głównie przeciwko mieniu, tj. kradzieże oraz kradzieże z włamaniem, jak również przeciwko życiu i zdrowiu, tj. bójki i pobicia. Zagrożony będzie także obrót gospodarczy. Wzrosnąć może liczba wypadków i kolizji drogowych, a to z powodu zwiększającego się natężenia ruchu pojazdów. Wg Policji mogą ponadto wzrosnąć takie zjawiska jak: chuligaństwo, wandalizm, patologie społeczne, tj. alkoholizm i narkomania, przemoc w rodzinie i szkole oraz dokuczliwe wykroczenia.

3.4.6 Służba zdrowia

Mieszkańcy gminy korzystają z usług opieki zdrowotnej w Małogoszczu, a także z filii Ośrodka w Złotnikach. Miejsko- Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia w Małogoszczu posiada rozwiniętą ofertę usług prowadzonych przez tą gminną placówkę. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej placówka posiada:

- Gabinet Stomatologiczny,
- Poradnie Medycyny Pracy,

- Laboratorium,
- USG,
- Gabinet Rehabilitacji.

Na terenie miasta Małogoszcz znajduje się także Poradnia Ginekologiczna.

3.4.7 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

W codziennym życiu mieszkańcy Miasta i Gminy Małogoszcz napotykają problemy pojawiające się w różnych sferach ich funkcjonowania: życiu prywatnym, zawodowym oraz finansowo-bytowym. Zasięg problemów obejmuje coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenia. Trudna sytuacja bytowa mieszkańców Gminy zmusza do szukania różnych form pomocy, w tym także korzystania z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Podstawowym, a także zasadniczym celem prowadzonej działalności pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej oraz dążenie do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie tym osobom i rodzinom godnego bytowania w odpowiednich warunkach. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ich ze środowiskiem.

Tabela 17: Świadczenia przyznane przez MGOPS w latach 2007-2009

Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych (bez względu na ich liczbę oraz źródło finansowania)	2007	1189	640	2526
	2008	1115	643	2299
	2009	1044	607	2223
W tym:				
Świadczenia przyznawane w ramach zadań zleconych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę)	2007	47	47	113
	2008	50	49	135
	2009	45	44	106
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę)	2007	1165	623	2486
	2008	1093	598	2265
	2009	1027	596	2202

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MGOPS

Jak wynika z powyższej tabeli liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w okresie 2007-2009 maleje. W 2007 roku z różnych form pomocy społecznej bez

względem na rodzaj pomocy i źródło finansowania skorzystało 2526 osób, w 2008r. było to 2299 osób, zaś w roku 2009 - 2223 osób.

Jednak procentowo stanowi to – w roku 2009 – blisko 18,51 % mieszkańców Gminy co jest wskaźnikiem bardzo wysokim.

Pomoc społeczna realizowana jest w dwóch podstawowych kierunkach pomocy środowiskowej, czyli pracy socjalnej, a także pomocy instytucjonalnej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Ustawa z 2004r. „o pomocy społecznej” określa szczegółowe powody jakie mogą spowodować przyznanie świadczeń z pomocy społecznej dla osób i rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i finansowej. Według art. 8 w/w ustawy są to między innymi: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęska żywiołowa, zdarzenie losowe.

Tabela 18: Powody przyznania pomocy społecznej

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	Rok 2007	% w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy	Rok 2008	% w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy	Rok 2009	% w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy
Ubóstwo	32	1,48	180	5,72	263	8,71
Sieroctwo	3	0,13	3	0,09	6	0,19
Bezdomność	9	0,41	16	0,5	17	
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	219	6,69	238	7,8
Bezrobocie	1032	47,84	1048	33,33	946	31,33
Niepełnosprawność	248	11,49	312	9,9	305	10,1
Długotrwała choroba	430	19,93	470	14,94	406	13,44
Bezradność w sprawach opiek.-wych., prowadzenia gosp. domowego	332	15,39	280	8,9	296	9,8
Alkoholizm	47	2,17	82	2,6	80	2,64
Narkomania	0	0	0	0	0	0

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	0,04	1	0,03	1	0,03
Kłeska żywiołowa, zdarzenia losowe	15	0,69	517	16,44	439	14,54
Przemoc w rodzinie	5	0,23	8	0,25	8	0,26
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	3	0,13	8	25	14	0,46
Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej	2157		3144		3019	

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MGOPS

Uwzględniając wszystkie przyczyny określone w ustawie o pomocy społecznej najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom przez MGOPS jest bezrobocie, które od 2007r. jako powód przyznawania pomocy powoli spadło z 47,84% do 31,33% w roku 2009. Kolejną przyczyną, która skłania osoby i rodziny do zwracania się o pomoc do MGOPS jest zmaganie się z długotrwałą chorobą (w 2007r.-19,93%, 2008r.-14,94%, 2009r.-13,44%). W dalszej kolejności przyczynami, które nie pozwalają żyć w normalnej egzystencji to potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych itd.

Formy udzielanej pomocy w 2009r.

Pomoc społeczna realizowana jest w formach pomocy pieniężnej, pomocy rzeczowej bądź w świadczonych usługach. Ze względu na źródło finansowania zasiłki udzielane są w ramach pomocy materialnej i dzielą się na zadania własne Gminy i zadania zlecone.

Tabela 19: Formy udzielanej pomocy

Formy pomocy	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zadania własne					
Razem	1027	x	1129704	596	2202
Zasiłki okresowe	166	755	226060	165	596

Schronienie	0	0	0	0	0
Posilek	550	80122	220728	293	1368
Usługi opiekuńcze	27	12798	253501	27	46
Zasiłki celowe	444	x	414596	418	1451
Zadania zlecone					
Razem	45	x	132204	44	106
zasiłki stale	45	422	132204	44	106

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MGOPS

Usługi opiekuńcze.

Obecnie obserwujemy wzrost liczby osób starszych w wieku poprodukcyjnym, którzy coraz częściej potrzebują pomocy ze strony osób trzecich i rodzin. Jedną z form takiej pomocy są **usługi opiekuńcze**, które prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małogoszczu. Zgodnie z art. 17-18 ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze przysługują osobom starszym i niepełnosprawnym, które z powodu wieku, ciężkiej choroby lub innych przyczyn są pozbawione jakiejkolwiek pomocy ze strony własnej rodziny lub też dana rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu potrzeb życiowych, podstawowych, opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W pomocy społecznej dąży się, aby usługi opiekuńcze były w miarę możliwości w miejscu zamieszkania.

Usługi opiekuńcze w gminie Małogoszcz wykonywane są przez opiekunki na podstawie umowy o pracę, a także prowadzone są usługi opiekuńcze tzw. pomoc sąsiedzka, która jest realizowana na podstawie umowy zlecenie.

Tabela 20: Odpłatności

Lp.	Skala dochodu	Samotni (chorzy)	Chorzy samotnie gospodarujący	Chorzy w rodzinie	Chorzy samotnie gosp. z dziećmi w miejscu zamieszkania
1	100%-120% 477,00-572,40		5,00%	10,00%	15,00%
2	120%-150% 572,40-715,50	10,00%	15,00%	20,00%	25,00%
3	150%-200% 715,50-954,00	20,00%	25,00%	40,00%	50,00%
4	200%-250% 954,00-1192,50	40,00%	45,00%	70,00%	80,00%

5	250%-300% 1192,50-1431,00	60,00%	70,00%	100,00%	100,00%
6	300%-350% 1431,00-1669,50	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MGOPS

Usługi opiekuńcze w Ośrodku Pomocy Społecznej są coraz bardziej dostępne dla osób starszych i niepełnosprawnych, które stanowią ważną grupę pomocy dla wielu potrzebujących.

Tabela 21: Usługi opiekuńcze

Rok	Usługi opiekuńcze		
	Liczba osób opiekuńczych	Liczba świadczeniobiorców	Kwota
2007	6-opiekunek 14-pomocy sąsiedzkich	29	248 307,00 zł
2008	7-opiekunek, w tym 2 na 1/2 etatu 17 pomocy sąsiedzkich	32	241 231,00 zł
2009	7-opiekunek, w tym 2 na 1/2 etatu 17 pomocy sąsiedzkich	27	253 510,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MGOPS

3.4.8 Działalność organizacji społecznych i aktywność mieszkańców

Na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz działają m.in.:

1. Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów – koło w Małogoszczu

Misją Stowarzyszenia jest poprawienie warunków socjalno-bytowych emerytów, rencistów i inwalidów oraz ich uczestniczenie w życiu społecznym. Organizowanie życia kulturalnego członków. Reprezentowanie interesów członków wobec organów władz i administracji oraz popularyzowanie ich problemów wśród społeczeństwa. Prowadzone działania i programy obejmują: działalność socjalno-bytową, opiekę zdrowotną i wypoczynek, porady prawne, działalność wydawniczą i informacyjną, działalność kulturalną i organizację wolnego czasu. Inne obszary działań obejmują:

1) Przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierająca

- Działalność charytatywna
- Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans
- Pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą

- Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych
- Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym

2) Ochrona i promocja zdrowia

3) Ochrona praw

- Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka, swobód obywatelskich oraz działań wspomagających rozwój demokracji

4) Integracja europejska, wspólnoty lokalne, aktywność społeczna

- Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami
- Promocja i organizacja wolontariatu
- Wspieranie organizacji pozarządowych

5) Tożsamość, tradycja narodowa

- Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej

4) Bezpieczeństwo publiczne

- Ratownictwo i ochrona ludności

W Małogoszczu działa koło Stowarzyszenia Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

2. ZBoWiD (Związek Bojowników o Wolność i Demokrację)

Organizacja kombatancka. ZBoWiD zrzeszał część byłych żołnierzy z regularnych polskich formacji wojskowych, organizacji zbrojnych walczących o niepodległość Polski w okresie przed 11 listopada 1918, organizacji konspiracyjnych walczących w okresie II wojny światowej, więźniów obozów hitlerowskich, żołnierzy Wojska Polskiego oraz członków różnych ugrupowań komunistycznych, funkcjonariuszy UB i MO. ZBoWiD zrzeszał także wdowy i sieroty, będące członkami rodzin pomordowanych lub poległych obywateli polskich. W Małogoszczu działa oddział ZBoWiD.

3. Koło Wędkarskie

Początek Koła Polskiego Związku Wędkarskiego datuje się na datę pierwszego zebrania tj. 20.12.1977r. Pełniący obowiązki prezesa koła od czasu Walnego Zgromadzenia Wyborczego został kol. Stefan Cieślak, który funkcję prezesa Koła PZW pełnił nieprzerwanie do 1996 roku. Na Walnym Zgromadzeniu członków w 2004 r. podjęta została uchwała o zmianie koła na PZW „KARAŚ” w Małogoszczu. Liczebność w początkowym okresie dochodziła do 300 członków. W okolicznych miejscowościach powstały koła PZW, co

spowodowało spadek liczebności członków PZN „KARAŚ” do około 150. Taki stan utrzymuje się również obecnie. Koło „KARAŚ” w swych szeregach ma również młodzież około 25 członków to osoby w wieku do 18 lat. Sprawami organizacyjnymi zajmują się wszyscy członkowie. Koło pod swoją opieką posiada następujące wody: zbiornik Małogoszcz, „Wierna Rzeka”, oraz Biała Nida przepływająca przez teren Gminy Małogoszcz, a które wchodzi w skład obwodu nr 1 należącego do MZG w Kraków.

4. Koła Parafialne, w tym:

Koła Różańcowe posiadające bogatą historię sięgającą lat przedwojennych, na stałe wpisujące się w działalność parafialną mieszkańców. W około 1981r. powstało koło różańcowe w całości zrzeszające ok. 20 mężczyzn, którzy cyklicznie co miesiąc spotykają się na wspólnej modlitwie. Istnieje również 8 kół żeńskich, po około 20 członkiń, które również raz w miesiącu wspólnie zasiadają do modlitwy. Do kół należą osoby w różnym wieku.

Koło Rycerstwa Niepokalanej- powstało w latach 90-tych i liczyło około 80 członków. Obecnie koło liczy połowę tej grupy i skupia zarówno kobiety i mężczyzn. Członkowie Koła spotykają się w każdą ostatnią środę miesiąca na spotkaniach informacyjnych oraz w każdą pierwszą niedzielę miesiąca wspólnie uczestniczą we mszy świętej. Misją koła Rycerstwa Niepokalanej jest dawanie swoim życiem przykładu dla innych osób, apostołowanie dobrem.

Bractwo Dobrej Śmierci-liczące około 25 członków, powstało około 1990r. Misją bractwa jest codzienna modlitwa za osoby umierające.

5. Miejski Klub Sportowy WIERNA Małogoszcz

Założony w roku 1978. Klub swoje mecze rozgrywa na pięknym nowo wybudowanym stadionie o pojemności 1400 miejsc, z czego 700 miejsc siedzących na boisku o wymiarach 106 m x 68 m. Prezesem Klubu od 1 grudnia 2005 r. jest Sławomir Trybek.

Największe sukcesy Klubu to 1/16 finału Pucharu Polski w sezonie 2005/06 oraz 6 miejsce w III lidzie 2008/2009.

6. Towarzystwo Przyjaciół Małogoszcza

Towarzystwo Przyjaciół Małogoszcza, założone w 1994 r., skupia ludzi, którym bliska jest historia i kultura Małogoszcza. Z inicjatywy działaczy TPM w 1998 roku powstała Izba Pamięci Ziemi Małogoskiej, w której gromadzi się pamiątki związane z historią miasta i dziejami okolicy. Zgromadzone zbiory podzielone są na działy tematyczne. Do

najciekawszych należą: działy archeologiczny i etnograficzny. Na uwagę zasługuje także dział ukazujący historię szewstwa - rzemiosła związanego z miejscową tradycją.

Ciekawy i bogaty w eksponaty jest dział ukazujący przeżycia mieszkańców miasta i okolic w czasie II wojny światowej. Nie mniej interesujący jest kącik przedstawiający szeroką działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. Wszystkie zgromadzone eksponaty tworzą swoistą atmosferę upływającego czasu. W Izbie znajduje się także m.in. zbiór pamiątek po Michale Zborowskim.

Marzeniem członków TPM jest by w przyszłości Izbę Pamięci przekształcić w Muzeum Ziemi Małogoskiej. Stowarzyszenie uczestniczy także w organizacji Dni Małogoszcza.

4. Diagnoza i analiza problemów społecznych

4.1 Bezrobocie

Bezrobocie rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Z danych przedstawionych przez Główny Urząd Statystyczny przeciętna stopa bezrobocia na koniec czerwca 2009 roku, wyniosła w Polsce 10,60%. Natomiast w województwie świętokrzyskim przeciętna stopa bezrobocia na koniec czerwca 2009 wyniosła 13,80%, w powiecie jędrzejowskim stopa bezrobocia na koniec czerwca 2009 r. wyniosła 11,40%. Tendencje ogólnokrajowe zdają się odzwierciedlać również sytuację w gminie Małogoszcz, gdzie z roku na rok notuje się wzrost liczby bezrobotnych. Szczegółowe informacja zawiera poniższa tabela.

Tabela 22: Bezrobocie na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz na koniec 2007, 2008 i 2009 roku

stan bezrobocia na dzień	ogółem bezrobotni	w tym kobiety	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	z prawem do zasiłku	w wieku 18-44 lata	pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy
31.12.2007	647	454	49	55	471	357
31.12.2008	614	441	40	61	443	295
31.12.2009	683	442	40	85	496	252

Źródło: Dane PUP Jędrzejów

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jędrzejowie wynika, iż w 2009r. kobiety stanowiły 64, 71% wszystkich osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne.

Podczas zebrania strategicznego przeprowadzono analizę przyczyn problemu bezrobocia:

1. niezaradność życiowa i bierność bezrobotnych (wygodnictwo, lenistwo, brak poczucia obowiązku za siebie i rodzinę),
2. nadużywanie alkoholu,
3. uzależnienie od pomocy MGOPS,
4. brak świadomości że moje wykształcenie nie jest adekwatne do potrzeb rynku pracy (zmiana pracy, zawodu, wybór właściwej ścieżki edukacyjnej),
5. nieprzemyślane decyzje dotyczące kształcenia się dzieci i młodzieży,
6. niestabilność sytuacji na rynku pracy,
7. likwidacja stanowisk pracy, zakładów na rynku lokalnym,
8. mała liczba stanowisk na rynku pracy, w tym dla osób wykształconych,
9. mała mobilność osób na rynku pracy,

10. mała liczba nowych działalności gospodarczych,
11. mała opłacalność pracy – niskie wynagrodzenia,
12. pracodawcy zatrudniają „na czarno”,
13. mała liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku,
14. szczególnie trudna sytuacja kobiet na rynku prac.

4.2 Ubóstwo

Jest to duży problem, gdyż ok. 8,71 % osób korzystających z pomocy społecznej jako powód wskazuje ubóstwo. Problem ten wynika z:

- małej ilości miejsc pracy na terenie gminy (wysokie bezrobocie),
- niskie zarobki (najczęściej jest to najniższa krajowa),
- często jedynie jedna osoba w gospodarstwie domowym pracuje i utrzymuje całą rodzinę,
- niska dochodowość i opłacalność gospodarstw rolnych (słaba klasa gleb),
- sezonowość pracy – sezon zimowy jest okresem martwym.

4.3 Alkoholizm

Najczęstszym problemem występującym w gminie, który łączony jest z biedą to alkoholizm i występujące z nim patologie. Problemy związane z chorobą alkoholową dotyczą:

- osoby pijącej /zaburzenia rozwoju psychofizycznego, zahamowanie kariery edukacyjnej, bezrobocie, bezdomność/
- życia rodzinnego /demoralizacja, przemoc, rozkład rodziny, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia somatyczne/
- zaburzenia psychofizyczne rozwoju pijącej młodzieży.

Skale trwałego problemu w gminie przedstawia Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla Miasta i Gminy Małogoszcz. Według danych szacunkowych opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skala problemów alkoholowych w roku 2009r. w Małogoszczu wygląda następująco:

- 240-360 liczba osób uzależnionych od alkoholu,
- 480-600 liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo),
- 480-600 liczba dzieci wychowująca się w rodzinach alkoholików,
- 600-840 liczba osób pijących szkodliwie, nieuzależnionych od alkoholu,

- 640-800 ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Badania przeprowadzono wśród mieszkańców gminy (mężczyzn i kobiet), którzy ukończyli 18 lat, metodą doboru losowego oraz w szkołach (klasy VI szkół podstawowych, III gimnazjum oraz II szkół ponadgimnazjalnych) metodą ankiety audytoryjnej, której celem było poznać świadomość społeczną dotyczącą uzależnień od alkoholu i narkotyków. Przeprowadzona ankieta adresowana do mieszkańców Miasta i Gminy Małogoszcz dotyczyła bloków tematycznych takich jak:

- wiedza o alkoholu- fakty i mity
- postawy młodzieży w stosunku do alkoholu
- skala problemów alkoholowych-zachowanie alkoholowe
- postawy dorosłych a picie młodzieży
- młodzież a narkotyki
- przemoc
- uzależnienie od komputera i Internetu, cyberprzemoc

Większość badanych wie, gdzie należy szukać pomocy, gdyby ktoś bliski miał problem z alkoholem (41% badanych) i taka sama liczba badanych wierzy w skuteczność oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu. Alkoholizm jest postrzegany jako jedno z ważniejszych zagrożeń wśród problemów społecznych-44%, zaś 66% wskazała na bezrobocie jako główny problem, zaś 33% na narkomanię. Większość mieszkańców oczekuje by władze samorządowe włączyły się aktywnie w rozwiązywanie tych problemów (88%). Blisko 70% zgadza się by środki na rozwiązywanie problemów alkoholowych pochodziły z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu., nawet kosztem wyższej ceny alkoholów. Istotna jest także zgodność opinii w kwestii ustalenia granicy wieku legalnego nabywania alkoholu.

100% badanych wyraża poparcie i zrozumienie dla istniejącego prawnego zakazu sprzedaży alkoholu dzieciom i młodzieży do lat 18. Duża część ankietowanych (43%) byłaby „za” działaniem zmierzającym do podniesienia tej granicy do 21 lat. Wzrasta bowiem spożycie alkoholu przez osoby młode. Wczesne inicjowanie spożycia alkoholu jest problemem społecznym. Alkohol zaburza zdolność uczenia się- w związku z czym zbyt późne rozpoznanie picia staje się często przyczyną trudności i niepowodzenia w nauce. Alkohol powoduje hamowanie rozwoju emocjonalnego i opóźnienia w dojrzewaniu nastolatków. Picie alkoholu przez młodych ludzi powoduje także bezpośrednie szkody indywidualne i społeczne. Jest ono przyczyną wzrostu przestępczości wśród nieletnich. Na pytanie „Czy podane zdanie

jest prawdziwe czy fałszywe: alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce” 58% uczniów klas VI, 35% gimnazjalistów i co piąty uczeń z klas II ponadgimnazjalnych nie posiada na ten temat prawidłowej wiedzy. Czy w ogóle młodzież postrzega problemy wynikające z nadużywania alkoholu- 54% ankietowanych wskazała ten problem na pierwszym miejscu. Na pytanie „czy oczekujesz od dorosłych akceptacji dla spożywania alkoholu przez młodzież?” 79% ankietowanej młodzieży odpowiedziała, że NIE. Ponad to, zdecydowana większość uczniów szkół w Małogoszczu (95%) jest przekonana o konieczności istnienia ograniczeń wiekowych dla legalnego kupowania alkoholu. Mimo tej opinii zauważa się obniżenie inicjacji alkoholowej wśród młodzieży. Jak wynika ze statystyk ogólnokrajowych 75%-85% dzieci szkół podstawowych piło już alkohol, w tym 20% 11-latków.

Wiek inicjacji alkoholowej wynosi obecnie 11-12 lat, zacierają się różnice pomiędzy chłopcami a dziewczętami w częstości podejmowanych prób picia alkoholu. Do picia wina przyznaje się 44% 15-letnich chłopców i 42% 15-letnich dziewcząt. Z badań przeprowadzonych w szkole wśród uczniów w Małogoszczu największy skok ilościowy, jeśli chodzi o spożycie alkoholu następuje po przejściu ucznia do gimnazjum. Na pytanie „ilu twoich kolegów pije alkohol” – 64% gimnazjalistów zaznaczyło odpowiedź „większość kolegów pije alkohol”. Na kolejne pytanie „czy w ciągu ostatnich 30 dni piłeś/piłaś jakiś napój alkoholowy”- 14% uczniów klas VI, 53% uczniów klas III gimnazjum i 53% uczniów klas II ponadgimnazjalnych spożywało alkohol w miesiącu poprzedzającym badanie ankietowe.

Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród uczniów szkół na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz jest piwo (46% uczniów szkoły podstawowej VI klasy zaznaczyło taką odpowiedź, 68% uczniów Gimnazjum III klas, 61% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej klas II). Piwo stanowi niewątpliwie mniejsze zagrożeniem niż wino, czy wódka. Jednakże ta tendencja jest niepokojąca, gdyż świadczyć może o traktowaniu przez młodzież piwa nie jako alkoholu, lecz jako „niegroźnego napoju orzeźwiającego”. Niepokojącym zjawiskiem jest to, iż alkohol coraz częściej służy jako antidotum na smutki i problemy życiowe. Nie pozwala młodemu człowiekowi zmierzyć się realnie z problemami i skraca drogę do uzależnienia.

Problemem wśród uczniów jest presja rówieśników w stosunku do tych, którzy nie piją alkoholu. Często uczniowie nie mogą poradzić sobie z naciskami otoczenia, które namawia do picia alkoholu bojąc się reakcji odrzucenia. Różnice w tym aspekcie widoczne są wśród uczniów starszych, którzy często wykazują zrozumienie lub przynajmniej obojętność w stosunku do uczniów niepijących, a wśród uczniów młodszych często reakcja jest odwrotna

i przybiera postać odrzucenia i wyśmiewania. Dlatego tak ważna staje się realizacja nowoczesnych programów profilaktycznych, gdzie duży nacisk kładzie się na ćwiczenie asertywności i umiejętności umówienia NIE dla alkoholu.

Czynnikiem sprzyjającym alkoholizacji młodzieży jest nieprzestrzeganie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na pytanie „Czy samodzielnie kupiłeś alkohol?” 44% odpowiedziało tak w klasach II ponadgimnazjalnych, 51% w klasach III gimnazjum, 14% w klasach VI szkół podstawowych. Odnośnie częstowania alkoholem, to co w czwartym przypadku, osobami które po raz pierwszy poczęstowały młodego człowieka alkoholem byli dorośli (najczęściej rodzice).

Przyczyny problemu, które zostały zdiagnozowane na spotkaniu strategicznym:

1. bezrobocie,
2. konflikty rodzinne,
3. nawyki rodzinne – brak wzorców, autorytetów,
4. złe zagospodarowanie wolnego czasu,
5. lekarstwo na problemy,
6. chęć zaimponowania rówieśnikom,
7. mała liczba miejsc do innego czynnego spędzania wolnego czasu.

U kobiet alkoholizm wynika przede wszystkim z braku zajęcia. Warto podkreślić, iż wzrasta liczba kobiet pijących, często jest to zjawisko ukryte. Przyczyną wzrostu tego problemu u kobiet jest jego dziedziczenie w rodzinie, wieloletnie i pokoleniowe uzależnienie.

4.4 Niepełnosprawność

Niepełnosprawni stanowią dużą grupę osób na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz.

Przyczyny problemu:

1. wypadki,
2. choroby,
3. uwarunkowania genetyczne,
4. wiek,
5. bariery architektoniczne (głównie w szkołach),
6. brak samodzielności,
7. brak instytucji, stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
8. mała integracja społeczna,
9. małe świadczenia socjalne (zasilek pielęgnacyjny, brak środków na rehabilitację)

10. negatywne postrzeganie społeczne rodziny z osobą niepełnosprawną.

Innym problemem jest długotrwała choroba, starczy wiek – zjawiska, które będą narastały. Na terenie gminy nie ma domu opieki społecznej. Osoby samotne często nie mają opieki w domu, środków pieniężnych.

4.5 Narkomania

Problem i zjawisko narkomanii występuje na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz, ale jest on ukryty, dotyczy głównie młodzieży szkolnej. Przyczyny problemu:

1. mała wiedza nt. skutków zażywania narkotyków, dopalaczy,
2. szpan – trend,
3. ciekawość,
4. problemy życiowe,
5. mała asertywność – presja rówieśników,
6. małe zainteresowanie ze strony rodziców, słaby kontakt z dzieckiem – nieumiejętność zauważenia zmiany w zachowaniu dziecka.

Młodzież szkół Małogoszcza postrzega problem zażywania narkotyków przez swoich rówieśników jako marginalny. Zauważają jedynie pojedyncze przypadki. Na pytanie „czy kiedykolwiek miałeś kontakt z jakimiś środkami odurzającymi?” 14% uczniów w szkole podstawowej w klasach VI odpowiedziało TAK oraz taką samą odpowiedź udzieliło 29% uczniów z klas III gimnazjum i 25% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych. Najczęstszą odpowiedzią, na pytania zadane w ankiecie, dotyczące najczęściej zażywanego środka odurzającego była marihuana. Według młodych ludzi jest ona najmniej inwazyjnym i szkodliwym narkotykiem. Nie jest to prawda, gdyż większość biorących groźniejsze środki odurzające zaczynała właśnie od tzw. „miękkich narkotyków” (haszyszu i marihuany). To przekonanie dotyczy również środków wziewnych (kleje, rozpuszczalniki). Wdychane opary działają bezpośrednio na tkankę mózgową doprowadzając do zniszczenia kilkuset tysięcy komórek nerwowych. Wdychanie tych substancji może doprowadzić do śmierci przez uduszenie lub niewydolność serca.

Z analizy ankiet wynika również, iż 64% ankietowanych uczniów nie ma wiedzy na temat narkotyków i skutków ich działania. Powyższy wynik pokazuje jak ważne staje się uświadamianie młodzieży na temat metod jakimi uczniowie mogą być nakłaniani do zażywania środków odurzających, jak im się przeciwstawiać, gdzie szukać pomocy oraz

najważniejsze jakie skutki wywołuje narkotyzowanie się. W pierwszym kontakcie osobami, które powinny rozmawiać z dziećmi na temat narkotyków są ich rodzice, tymczasem aż 78% uczniów klas VI szkół podstawowych, 62% uczniów klas III gimnazjum i 64% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych, w przeprowadzonej ankiecie, zaznaczyło, iż na ten temat nie rozmawia z opiekunami. Świadczy to o słabym kontakcie rodziców z dziećmi, małej wiedzy na temat objawów brania narkotyków.

Na temat dostępności środków odurzających w szkołach w Małogoszczu, 3% uczniów szkół średnich spotkało w szkole osobę rozprowadzającą narkotyki, a poza szkołą 19%. W gimnazjum odpowiednio 10% w szkole i 30% poza szkołą. Młodzi ludzie podkreślają, iż zakup środków odurzających nie stanowi problemu, a jako miejsca, w których można nabyć narkotyki wymieniają najczęściej dyskoteki, puby. Natomiast na pytanie o konkretne wskazanie miejsc, gdzie można zaopatrzyć się w narkotyki większość ankietowanych uczniów nie wskazała takiego miejsca.

Na pytanie „czy za posiadanie narkotyków powinno się karać” 77% osób młodych oraz 92% dorosłych zaznaczyło odpowiedź TAK.

Działania profilaktyczne w przeciwdziałaniu uzależnieniom od narkotyków powinny odgrywać jedną z kluczowych ról i powinny wspomagać codzienną pracę i czujność rodziców, nauczycieli, wychowawców, władz, stróżów prawa, instytucji publicznych. Wszelkie sygnały o pojawieniu się problemu nie powinny być bagatelizowane oraz powinno się zadbać o rozwiązywanie ich „w zarodku”. Lepsze skutki odgrywa nauka i profilaktyka wśród młodzieży niż leczenie osób uzależnionych. Wszelkie działania powinny być ukierunkowane na rozwijanie u młodzieży postaw asertywnych, wzmacnianie konstrukcji emocjonalno-psychicznej uczniów oraz wskazywanie ciekawych i zdrowych form spędzania wolnego czasu oraz rozwijania własnych zainteresowań i pasji.

4.6 Przestępczość, w tym przemoc w rodzinie

Przyczyny problemu:

1. wzorce rodzinne,
2. konflikty rodzinne,
3. bezradność ofiar przemocy,
4. zła sytuacja finansowa,
5. uzależnienia,
6. brak umiejętności radzenia sobie z emocjami,

7. brak świadomości praw osób pokrzywdzonych.

Na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz są to jednorazowe przypadki, i dotyczą przemocy psychicznej, potęguje ją alkoholizm i ubóstwo.

Problem przemocy w rodzinie jest problemem skomplikowanym, wielowymiarowym oraz trudnym w niektórych przypadkach do rozpoznania, gdyż często ofiary przemocy wstydzą się mówić o zaistniałej sytuacji i są przekonane o swojej winie. Bierna postawa ofiar sprawia, że często na zewnątrz nie widać, iż w danej rodzinie pojawia się przemoc do momentu, w którym ofiara sama nie powie o problemie lub nie widać cielesnych skutków przemocy.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkom rodziny, które narusza ich prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Do przemocy domowej może dojść w każdej rodzinie, niezależnie od jej statusu społecznego, materialnego czy też poziomu wykształcenia członków rodziny.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna** - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- **siły są nierównomierne** - we wzajemnych relacjach jedna ze stron ma przewagę nad drugą.
- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- **powoduje cierpienie i ból** - sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnić można kilka rodzajów przemocy:

- *Przemoc fizyczna*-czyli działanie powodujące urazy, stłuczenia, złamania, zasinienia itp.
- *Przemoc psychiczna*-rozmyślne zachowanie nie zawierające aktów przemocy fizycznej, które powoduje obniżenie prawidłowego rozwoju psychicznego, zaburzenia osobowości, niskie poczucie własnej wartości, stany nerwicowe i lękowe.
- *Wykorzystywanie seksualne*

- *Zaniedbanie*-czyli niezaspokojenie podstawowych potrzeb, w szczególności dziecka, zarówno fizycznych jak i psychicznych.

Przez wiele lat problem przemocy domowej był marginalizowany, nie dostrzegano jego rozmiarów ani zagrożeń. System pomocy dla osób krzywdzonych organizowany jest od niedawna. Badanie przeprowadzone w szkole w Małogoszczu dotyczyło dwóch obszarów tj. przemocy w szkole (szczególnie ze strony innych uczniów) oraz przemocy domowej.

Z analizy odpowiedzi na pytania zadane w ankiecie wśród uczniów: „czy zostałeś kiedykolwiek pobity w szkole”, „czy kiedykolwiek zostałeś zmuszony przez rówieśników do robienia czegoś wbrew sobie”, „czy zostałeś napadnięty lub okradziony w szkole”; wynika, że co 7 uczeń był ofiarą pobicia, co 6 uczeń był zmuszany do robienia rzeczy niechcianych, natomiast napadnięty i okradziony był co 20 uczniów.

Na pytanie „czy kiedykolwiek w życiu rodzinnym byłeś świadkiem przykrej sytuacji spowodowanej przez picie alkoholu - uczniowie odpowiadali następująco: 28% TAK, 72% NIE.

Na kolejne pytanie „czy dostałeś kiedykolwiek od rodziców lanie, w wyniku którego doznałeś urazu (siniak, zadrapanie itp.)?” TAK odpowiedziało 11% uczniów, NIE 89%. Co dziesiąty uczeń jest karcony w sposób niebezpieczny, powodujący urazy fizyczne.

Na pytanie „która z wymienionych form przemocy wydarzyła się w Twojej rodzinie?” uczniowie odpowiadali następująco: wyzwiska 43%, poniżanie 11%, popychanie i szarpanie 9%, groźby 7%, bicie 7%, szantażowanie pieniędzmi 3%, policzkowanie 2%. Sami rodzice odpowiadają, iż według 57% stosowanie kar fizycznych przez rodziców nie powinno być zakazywane prawnie, natomiast 43% jest przeciwnego zdania.

Instrumentem wspomagającym walkę z przemocą w rodzinie jest ustawa z dn. 29 lipca 2005 z późniejszymi zmianami (01.08.2010-nowelizacja). Jednym z celów nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest rozwój profilaktyki jako formy działania zapobiegającego przemocy, w tym w szczególności wobec dzieci. Następnie stworzenie mechanizmów ułatwiających izolację sprawców od ofiar, a także resocjalizacja osób stosujących przemoc w rodzinie.

W nowelizacji ustawy rozszerzono również katalog form bezpłatnej pomocy ofiarom przemocy domowej. Wprowadzono m.in. możliwość bezpłatnego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego, badania lekarskiego dla ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała oraz wydania zaświadczenia lekarskiego. Ustanowiono również obowiązek tworzenia, w każdej gminie, zespołów interdyscyplinarnych

złożonych z przedstawicieli służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy. Jego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań służb i specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W szczególności poprzez diagnozowanie problemów, punktów zapalnych oraz przyczyn, mających na celu zapobieganie i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach skorzystania z pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Szczególny nacisk kładzie się na rozwój profilaktyki, jako skutecznej formy pomocy w sytuacjach, gdy w rodzinie nie występuje jeszcze zjawisko przemocy, ale rodzina może być tym zjawiskiem zagrożona.

4.7 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Przyczyny problemu:

1. zbyt wiele problemów w życiu rodzinnym (brak pracy, brak motywacji do pracy – niskie wynagrodzenia)
2. nadużywanie alkoholu, używek
3. stosowanie przemocy w domu rodzinnym
4. brak wzorców w domu rodzinnym
5. osłabienie lub brak więzi rodzinnych pomiędzy członkami rodzin
6. cechy osobowościowe
7. narastanie problemu „euro sieroctwa”
8. mała liczba szkoleń w zakresie radzenia sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
9. powielanie błędnych wzorców rodzinnych.

4.8 Inne problemy społeczne

Bezdomność

Jest to problem śladowy na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz - jedynie 3 osoby pozostają bezdomne.

Sieroctwo (eurosieroctwo)

- przyczyną problemu są rozwody rodziców,
- rodzice wyjeżdżający za granicę, aby zwiększyć środki finansowe rodziny i otrzymywać wynagrodzenie wyższe niż w kraju - w szczególności poprzez podejmowanie prac sezonowych. Kobiety głównie wyjeżdżają do Włoch, dzieci zostają wówczas z jednym rodzicem lub dziadkami (problem zmiany roli ojca, dezorientacja dzieci na nową sytuację).

Kłęski żywiołowe

- wichury występujące sezonowo (niszczące domy, stodoły i inne zabudowania gospodarcze)
- powódź roku 2010 (maj-czerwiec) nie dotknęła gminy
- susza – najbardziej dotkliwa w roku 2006.

5. Analiza SWOT

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostało poprzedzone przeprowadzeniem kompleksowej analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych związanych z rozwojem gminy w sferze społecznej. Analiza SWOT służy do uporządkowania danych i informacji, jest wykorzystywana w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości. Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts – silne strony, weaknesses - słabe strony, opportunities - szanse/możliwości, threats – zagrożenia.

Zebranie materiału informacyjnego i przeprowadzenie konsultacji pozwoliło na sporządzenie diagnozy problemów społecznych dla Miasta i Gminy Małogoszcz i opracowanie analizy SWOT. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

Tabela 23: Analiza SWOT.

Mocne Strony	Słabe Strony
• Potencjał demograficzny – dodatni przyrost naturalny • Istniejąca strategia rozwoju Gminy • Dobrze wykształcona i aktywna kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej m.in. realizacja projektu systemowego nakierowanego na aktywizację zawodową, edukacyjną, zdrowotną osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej • Najbezpieczniejsza Gmina w województwie świętokrzyskim • Korzystne i atrakcyjne położenie geograficzne (ciekawe obszary krajobrazowe, bliskość dużych aglomeracji np. Kielce, Jędrzejów, Włoszczowa) • Rozwinięte szlaki turystyczne • Dobry dostęp do Internetu za pomocą	• Brak organizacji skupiających środowisko osób niepełnosprawnych • Mały i ograniczony lokalny rynek pracy • Ograniczone zasoby rzeczowe i finansowe, które mogą być wykorzystane na rzecz rozwiązywania problemów społecznych • Wysoki poziom bezrobocia • Wzrastająca liczba ludzi ubogich • Niekorzystne, trudno powstrzymywane zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa • Migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób związana z brakiem perspektyw rozwoju na terenie Miasta i Gminy

łączy TP S.A, łączy radiowych WiFi świadczonych przez prywatnych dostawców, sieci komórkowe • Wybudowany stadion • Lafarge Cement S.A. – Cementowania Małogoszcz – zakład pracy zlokalizowany w gminie Małogoszcz i zatrudniający wiele osób z terenu Miasta i Gminy • Duża aktywność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury – wiele imprez o charakterze plenerowym, kulturalnym, sportowym, artystycznym, itp. • Bogata sieć szkół, w tym także Liceum • Dobry dostęp do usług medycznych – ogólnych • Istnieje prężnie działający klub sportowy „Wierna” Małogoszcz • Złóża wapieni, gliny, piasku • Walory rzek Łososina w Bocheńcu i Nidy w Lipnicy • Tereny prawnie chronione (35% powierzchni gminy – park krajobrazowy • Obchody Dni Małogoszcza – cykliczne • Organizowanie zajęć pozalekcyjnych przez nauczycieli • Izba Pamięci Ziemi Małogoskiej	• Wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw • Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych • Zastój w budownictwie mieszkaniowym, mała ilość mieszkań socjalnych • Brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia w tym także osób niepełnosprawnych • Małe środki Powiatowych Urzędów Pracy na aktywizację zawodową • Słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego • Słaba oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży • Mała ilość organizacji pozarządowych. • Ograniczone możliwości udzielania pomocy niefinansowej – mała sieć świetlic dla dzieci i młodzieży oraz miejsc aktywnego spędzania wolnego czasu dla ludzi starszych (np. Kluby Seniora), brak instytucji zatrudnienia socjalnego np. Klub Integracji Społecznej, spółdzielnie socjalne, (zatrudnienie wspierane).
Szanse	Zagrożenia
• Możliwość realizacji projektów	• Wzrastający poziom bezrobocia, małe

z wykorzystaniem środków z budżetu Unii Europejskiej. • Edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia. • Silny i w miarę posiadanych kompetencji sprawnie działający samorząd. • Decentralizacja finansów publicznych, co może spowodować skierowanie większych środków finansowych na realizację polityki społecznej. • Propagowanie profesjonalnych programów profilaktycznych. • Promocja atrakcyjnych elementów kultury i zwyczajów. • Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. • Powstanie i rozwój agroturystyki jako źródło dodatkowego dochodu rolników. • Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców. • Wyznaczenie terenów inwestycyjnych. • Rozwój ekologicznego przemysłu rolno –spożywczego. • Programy wyrównujące szanse rozwojowe mniejszych ośrodków wiejskich. • Uproszczenie przepisów dotyczących zakładania własnej działalności	poczucie bezpieczeństwa finansowego. • Obarczanie samorządów lokalnych kolejnymi zadaniami o nieproporcjonalnej wielkości do środków budżetowych. • Długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej. • Stereotypy w wizerunku pomocy społecznej. • Starzenie się społeczeństwa. • Brak środków na budownictwo społeczne. • Wzrastający poziom narkomanii i alkoholizmu. • Niestabilność prawa, brak jasnych uregulowań w zakresie rozdziału zadań i środków państwo – gmina. • Mała liczba organizacji mogących się zaangażować w usuwanie problemów społecznych lub przyczyn ich powstawania. • Wzrost patologii społecznych spowodowanych małą ofertą spędzania czasu wolnego. • Postępujące zubożenie społeczeństwa w małych miejscowościach. • Mała ilość inwestorów zewnętrznych. • Niejasne i niestabilne przepisy prawa w dziedzinie polityki społecznej. • Zawile procedury korzystania ze środków Unii Europejskiej. • Słaby przepływ informacji

gospodarczej. • Organizowanie spotkań integracyjnych/ poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Miasta i Gminy Małogoszcz.	o możliwościach rozwoju, wspomaganych przez dofinansowanie inwestycji ze środków unijnych. • Ograniczony dostęp do środków Unii Europejskiej. • Blokowanie inwestycji poprzez różnego rodzaju rozporządzenia i ustawy np. środowiskowe. • Niewystarczająca ilość aktywnych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy w zakresie pomocy społecznej m.in. poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych. • Mała aktywność własna osób korzystających z pomocy społecznej • Utrwalanie i rozszerzanie się zjawiska przejmowania negatywnych wzorców i dziedziczenia biedy. • Polityka społeczna nastawiona na „rozdawnictwo”, a nie na pomoc w zmianie sytuacji życiowej.

Niewątpliwie mocną stroną gminy jest silny samorząd mogący sprawnie decydować o kierunku prowadzonej przez gminę polityki społecznej. Elementem wspomagającym i dającym dodatkowe szanse i możliwości w tej dziedzinie jest decentralizacja finansów publicznych. Dzięki temu zabiegowi środki pieniężne mogą dotrzeć sprawniej oraz trafniej do ośrodków i instytucji realizujących politykę społeczną.

Niestety gmina ma również wiele słabych stron. Jedną z nich jest brak rozwiniętego i specjalistycznego systemu obsługi około biznesowej dla mikro, małych i średnich firm zarówno w skali lokalnej jak i w kontekście inwestorów zewnętrznych. Jest to bardzo istotne, ale i złożone zagadnienie. Stwarzając, bowiem warunki dla rozwoju przedsiębiorczości miasto przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy, ale także samo czerpie pewne

korzyści np. z podatków lokalnych, które w części mogą pokrywać wydatki związane z prowadzoną przez miasto politykę społeczną. Dodatkowe miejsca pracy to również w pewnym stopniu zapobieganie pewnym patologiom, takim jak alkoholizm czy ubóstwo.

6. Misja i wizja Miasta i Gminy Małogoszcz w sferze społecznej

Misją Gminy Małogoszcz w kontekście rozwiązywania problemów społecznych jest:

Wspólne działanie osób, instytucji i organizacji w celu podniesienia jakości życia społeczności lokalnej Miasta i Gminy Małogoszcz i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Wizja i cele strategii

Naczelnym zadaniem Strategii jest sformułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. Wizja zarówno w teorii, jak i w praktyce definiowana jest jako pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, przyjęte na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania.

Kreowanie wizji, czyli przewidywanie przyszłości jest skomplikowanym procesem, który wymaga nie tylko twórczej wyobraźni i zdolności do syntezy, lecz także dużej wiedzy, która ma wpływ na obraz przyszłości gminy. Urzeczywistnieniu wizji służy planowanie wieloletnie.

Wizja Miasta i Gminy Małogoszcz w sferze społecznej

Na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz funkcjonuje sprawny system pomocy społecznej, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Problemy społeczne rozwiązują nie tylko instytucje publiczne, ale także sektor przedsiębiorstw i organizacje pozarządowe skutecznie pozyskujące środki na rozwiązywanie bądź niwelowanie tych problemów.

Tabela 24: Ustalenie hierarchizacji problemów i celów strategicznych

L.p.	Problemy społeczne	Cele strategiczne
1	Bezrobocie	Przeciwdziałanie bezrobociu.
2	Ubóstwo	Redukowanie zjawiska ubóstwa.
3	Alkoholizm	Zahamowanie zjawiska alkoholizmu oraz pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym.
4	Niepełnosprawność	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych poprzez integrację w środowisku lokalnym oraz likwidowanie wszelkich barier psychologicznych, społecznych i fizycznych dyskryminujących te osoby.
5	Narkomania	Zahamowanie tempa wzrostu używania i podaży narkotyków.
6	Przestępczość, w tym przemoc w rodzinie	Zapobieganie przestępczości, a w szczególności wśród nieletnich oraz zahamowanie zjawiska przemocy w rodzinie i złagodzenie jego skutków.
7	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

7.Cele strategiczne i kierunki działań

Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.
2. Przeciwdziałanie oraz eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia również uzależnienia bezrobotnych świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.

Kierunki działań:

1. Założenie stowarzyszenia zaangażowanego w pomoc dla osób bezrobotnych.
2. Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia poprzez:
  - wzajemne informowanie o działaniach i prowadzenie bieżącej analizy bezrobocia,
  - wspólne przygotowywanie i realizacja projektów na rzecz przeciwdziałaniu bezrobociu np. organizowanie szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowanie zawodowe, itp.
3. Tworzenie przyjaznych warunków do powstawania nowych miejsc pracy na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz – działanie to szerzej opisane przy problematyce ubóstwa.
4. Powstanie Centrum Integracji Społecznej lub Klubu Integracji Społecznej.
5. Rozwój zatrudnienia socjalnego dla bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Centrum Integracji Społecznej lub Klubu Integracji Społecznej.
6. Zatrudnienia bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałanie bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, staże, przygotowanie zawodowe, itp.)
7. Działania w kierunku dostosowania profili kształcenia w szkołach do faktycznego zapotrzebowania zawodowego.
8. Uruchomienie gminnego funduszu poręczeń kredytowych dla firm.
9. Działalność informacyjna dla bezrobotnych o możliwościach pomocowych, a dla organizacji pozarządowych o aktualnych projektach w kierunkach przeciwdziałania bezrobociu.
10. Prowadzenie przez pracowników socjalnych szeroko rozumianej pracy socjalnej zwłaszcza dla osób długotrwale bezrobotnych.

11. Uświadomienie osobom bezrobotnym roli aktywności zawodowej w poprawie sytuacji społecznej i rodziny.
12. Zdobywanie nowych umiejętności (przekwalifikowanie się) przez osoby bezrobotne.
13. Wskazywanie młodzieży i rodzicom aktualnych potrzeb rynku pracy celem trafnych decyzji odnośnie dalszego kształcenia – doradztwo zawodowe w gimnazjach.
14. Realizacja projektu systemowego przez MGOPS.
15. Zwiększenie mobilności osób bezrobotnych.
16. Organizacja szkoleń, warsztatów, kursów przekwalifikujących co daje im możliwość samozatrudnienia, zmiany ich nastawienia, mentalności.
17. Zwiększenie liczby osób otrzymujących dotacje z PUP na założenie własnej działalności gospodarczej.
18. Zwiększenie ilości staży, prac interwencyjnych i innych aktywnych form aktywizacji zawodowej.
19. Powstanie Klubu aktywizacji zawodowej.

Instytucje, które mogą zaangażować się w rozwiązanie bądź zniwelowanie problemu:

- Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie,
- MGOPS w Małogoszczu
- Urząd Miasta i Gminy Małogoszcz
- lokalni przedsiębiorcy (dając możliwość zatrudnienia, staży, przyuczenia do zawodu).

Pracownicy socjalni koordynują działania na rzecz bezrobotnych. Problem bezrobocia rozwiązują kompleksowo, czyli z uwzględnieniem całej rodziny. Pozostające w dyspozycji MGOPS środki finansowe na pomoc materialną stanowiąc będą ważny instrument, służący kształtowaniu pożądanych postaw i zachowań bezrobotnych podopiecznych. W pierwszej kolejności środki te będą wydatkowane na ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców, tj. dożywianie, wyprawka do szkoły.

Działania z zakresu pracy socjalnej to mobilizowanie podopiecznych do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się. W ramach tych działań podstawą pomocy staje się **kontrakt socjalny** zawierany pomiędzy bezrobotnym a pracownikiem socjalnym, określający zasady współpracy oraz cele do których należy zmierzać i uzależniający przyznanie pomocy finansowej od zaangażowania bezrobotnego w poszukiwaniu pracy.

W wyniku negocjacji kontraktu socjalnego może być proponowana praca (roboty publiczne lub prace interwencyjne współfinansowane ze środków Powiatowego Urzędu Pracy) dla najbardziej aktywnych podopiecznych.

Celem prowadzenia intensywnej pracy socjalnej jest kształtowanie u bezrobotnego odpowiedzialności za swój los, umiejętności przystosowania się do samodzielnego życia w obecnej rzeczywistości.

Szczególnie ważne jest nauczenie prowadzenia gospodarstwa domowego w nowej sytuacji, racjonalnego gospodarowania ograniczonymi środkami finansowymi oraz planowania najbliższej przyszłości własnej rodziny.

Cel strategiczny 2: Redukowanie zjawiska ubóstwa

Cel ten możliwy jest do osiągnięcia poprzez **podjęcie działań ratunkowych, łagodzących i zapobiegających skutkom ubóstwa** na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz.

Działania ratunkowe to udzielanie doraźnej pomocy poprzez pomoc instytucji publicznych oraz uzupełnienie pomocy przez organizacje pozarządowe. Świadczenia udzielane są w różnej formie: pieniężnej i niepieniężnej.

Świadczenia pieniężne udzielane w ramach pomocy społecznej to różnego rodzaju zasiłki: stały, okresowy czy celowy jak również inne wypłacane przez gminę świadczenia rodzinne, dodatki mieszkaniowe, stypendia.

Świadczenia niepieniężne to przede wszystkim: pomoc rzeczowa, dożywianie dzieci w szkole, niezbędne ubranie oraz usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

Łagodzenie skutków ubóstwa to tworzenie zamkniętego rynku pracy poprzez:

- organizowanie robót publicznych,
- utworzenie Centrum Integracji Społecznej.

Roboty publiczne to prace zorganizowane dla bezrobotnych głównie przez organy samorządu terytorialnego, które otrzymują refundację części kosztów ich zatrudnienia. Z doświadczenia pomocy społecznej wynika, że nie wystarczy biednym ludziom pomagać wyłącznie przez świadczenia pieniężne. Skutecznym sposobem reintegracji społecznej jest tworzenie im warunków do wykorzystania drzemących w nich właściwości psychofizycznych, kwalifikacji zawodowych, aktywności w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji. Takie możliwości daje między innymi Centrum Integracji Społecznej (CIS) czy Klub Integracji Społecznej (KIS). W CIS lub KIS można organizować i prowadzić:

- programy zatrudnienia tymczasowego mające na celu pomoc w znalezieniu pracy,
- działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych.

Zapobieganiu ubóstwu będą służyć następujące działania:

1. Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy.
Stworzenie przyjaznych warunków do powstawania nowych miejsc pracy w gminie poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, w tym w szczególności:
  - formalne i organizacyjne przygotowanie przez gminę terenów dla pozarolniczej działalności gospodarczej, uzbrojonych w infrastrukturę, jako oferty dla inwestorów, w tym inwestorów zewnętrznych;
  - opracowanie i wdrażanie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy;
  - kreowanie przez lokalne władze klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości (dla inwestorów miejscowych i pozamiejscowych); ułatwienia i pomoc przy wszelkich formalnościach, świadczenie usług doradczych, prawnych, pomoc w dostępie do tanich kredytów i dotacji jako źródła finansowania inwestycji.
2. Zbudowanie systemu oparcia społecznego dla osób i rodzin ubogich z terenu Miasta i Gminy Małogoszcz. Tworzenie oparcia socjalnego, prawnego i psychologicznego (np. grupy pomocowe).
3. Nauczenie umiejętnego wykorzystywania własnych zasobów (praca socjalna, doradztwo zawodowe).
4. Zbudowanie prawidłowej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem ubóstwa.
5. Organizacja szkoleń i warsztatów np. z zarządzania budżetem domowym
6. Organizacja paczek żywnościowych (np. od CARITAS Kielce)

Instytucje, które mogą zaangażować się w rozwiązanie bądź zniwelowanie problemu:

- Urząd Miasta i Gminy w Małogoszczu
- MGOPS w Małogoszczu
- szkoły z terenu gminy
- CARITAS
- Kościół Katolicki

Cel strategiczny 3: Zahamowanie zjawiska alkoholizmu oraz pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym.

Kierunki działań:

Zadania przewidziane ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej w edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działanie na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjo -terapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.
7. Praca ze specjalistami:
  - diagnozowanie problemów,
  - wzajemna współpraca instytucji samorządowych i państwowych,
  - dostępność punktów konsultacyjnych,
  - prelekcje i wykłady w szkołach,
  - tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki angażującego wiele grup społeczności lokalnej (młodzież – dorośli – wychowawcy)
  - wykorzystanie prawnego zobowiązania do leczenia odwykowego.

Kierunki działań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu można podzielić na:

1. Działania ratunkowe:
  - Informowanie o możliwościach leczenia – poradnictwo.

- Motywowanie do leczenia ambulatoryjnego, a w przypadkach skrajnych – zamkniętego w celu zniwelowania bezpośredniego wpływu substancji psychoaktywnej na osobę uzależnioną.
- 2. Wychodzenie z uzależnienia:
  - zapewnienie możliwości leczenia (osobie uzależnionej i współuzależnionej),
  - wzmocnienie efektów leczenia (rehabilitacja, grupy wsparcia),
  - Klub Integracji Społecznej – zapewnienie pracy dla osoby wychodzącej z uzależnienia.

Działania ukierunkowane na wychodzenie z uzależnienia – adresowane są do osób uzależnionych i współuzależnionych i obejmują:

- programy leczenia i terapii uzależnienia oraz współuzależnienia,
- programy redukujące negatywne konsekwencje uzależnienia i umożliwiające powrót do pełnego funkcjonowania społecznego.

Niezbędnym jest uruchomienie programu wspierającego podmioty i instytucje pomagające osobom uzależnionym w wychodzeniu z nałogu i adaptacji do życia w społeczeństwie poprzez pomoc pracodawcom zatrudniającym osoby wychodzące z nałogu, które podpiszą kontakt socjalny z pracownikiem socjalnym zobowiązujący go do abstynencji oraz podjęcia przewidzianych programem zajęć.

3. Zapobieganie uzależnieniom.

- ciągłe monitorowanie zjawiska, szczególnie wśród dzieci i młodzieży
- informowanie o mechanizmach i konsekwencjach uzależnień (poprzez media, konferencje, spotkania z rodzicami w szkołach)
- opracowanie i wdrożenie programu działań z grupami ryzyka (np. z bezrobotnymi)
- edukacja – promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży (w szkołach, świetlicach, środowisku)
- promowanie mody na pozytywny styl życia
- aktywizacja zawodowa – działania PUP, MGOPS poprzez projekt systemowy POKL

Działania zapobiegawcze – profilaktyka, obejmować będzie programy profilaktyczne ukierunkowane na zidentyfikowanie w diagnozie grupy społeczne i wiekowe na trzech poziomach:

- skierowane do całej społeczności gminnej,
- skierowane do grup zagrożonych uzależnieniem,
- skierowane do osób dotkniętych uzależnieniem.

I mogą to być działania Domu Kultury, Kościoła np.

- tworzenie nowej lub rozszerzenie dotychczasowej oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży,
- wycieczki dla młodzieży,
- dofinansowanie do wakacji,
- talony,
- klub sportowy, siłownia, w każdej szkole działająca świetlica,
- wykorzystanie środków z UE do tworzenia placówek wspierających organizację wolnego czasu np. poddziałanie 9.1.2 POKL dla szkół na organizację zajęć pozalekcyjnych.

Instytucje, które mogą zaangażować się w rozwiązanie bądź zniwelowanie problemu:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii
- Grupa terapeutyczna AA (spotyka się raz w tygodniu)
- Ośrodki zdrowia
- MGOPS w Małogoszczu
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Małogoszczu
- Policja
- Sąd
- Prokuratura

Cel strategiczny 4: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych poprzez integrację w środowisku lokalnym oraz likwidowanie wszelkich barier psychologicznych, społecznych, fizycznych i architektonicznych dyskryminujących te osoby.

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego życia w środowisku lokalnym i rodzinnym.
2. Likwidacja barier mentalnych społeczeństwa.

3. Aktywizowanie zawodowe osób niepełnosprawnych.
4. Pomoc rodzinom z niepełnosprawną osobą.
5. Edukacja osób dot. problemu niepełnosprawności.

Kierunki działań:

1. Organizowanie działalności informacyjnej o prawach osób niepełnosprawnych.
2. Integrowanie ze środowiskiem (np. udział w imprezach kulturalnych, okolicznościowych, itp.)
3. Pomoc psychologiczna dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Integracja środowiska osób niepełnosprawnych.
5. Założenia Stowarzyszenia zajmującego się pomocą dla osób niepełnosprawnych terenu Miasta i Gminy Małogoszcz.
6. Pomoc w organizacji opieki geriatrycznej.
7. Zmiana mentalności nauczycieli w szkołach – tworzenie klas integracyjnych.
8. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.
9. Rozwinięcie usług transportowych (m.in. sieć transportowa dla osób niepełnosprawnych, miejsca na parkingach, właściwa sygnalizacja uliczna i w środkach transportu).
10. Zapewnienie dostępu do rehabilitacji, pomoc Urzędu Miasta i Gminy w organizowaniu udziału w obozach rehabilitacyjnych,
11. Pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny - dofinansowanie jego zakupu.
12. Zapobieganie osamotnieniu i izolacji poprzez umożliwienie udziału w życiu kulturalno – społecznym.
13. Utworzenie punktu informacji kompleksowej dla osób niepełnosprawnych w zakresie korzystania z wszelkich środków i form wspierania.
14. Budowa Zakładu Aktywności Zawodowej.
15. Koordynacja działań różnych organizacji pozarządowych i instytucji świadczących usługi i pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych.
16. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.
17. Zapewnienie indywidualnej pomocy osobie niepełnosprawnej (asystenci osobiści, tłumacze języka migowego, przewodnicy, pielęgniarze, itp.)
18. Realizowanie programów w oparciu o środki Unii Europejskiej np. z poddziałania 7.2.1 POKL.

19. Stała wnikliwa diagnoza problemów społecznych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Zwiększanie wiedzy społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych poprzez:

1. Organizowanie prelekcji w szkołach, wybranych zakładach pracy, w różnych grupach społecznych.
2. Nauczanie integracyjne.
3. Wydawanie broszur, ulotek informacyjnych.
4. Organizowanie wystaw prac osób niepełnosprawnych w miejscach ogólnie dostępnych.
5. Prowadzenie dobrze przemyślanej promocji zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem odrębności osób niepełnosprawnych (edukacja, spotkania integracyjne).
6. Włączenie do pracy zawodowej:
  - na otwartym i chronionym rynku pracy,
  - stworzenie Centrum Integracji Społecznej – dla osób wykluczonych społecznie, w tym dla osób z chorobą psychiczną,
  - podwyższenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych – udział w szkoleniach, kursach zawodowych i specjalistycznych,
  - promowanie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.
7. Edukacja rodzin w grupach samopomocowych.
8. Wspieranie emocjonalne, psychologiczne i społeczne.
9. Zachęcanie rodzin do angażowania się w prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych w roli instruktorów lub doradców.
10. Rozwinięcie edukacji dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (począwszy od przedszkola) – w grupie rówieśniczej, integracyjnej. W przypadku, gdy niezbędna jest szkoła specjalna należy zagwarantować kontakt z grupą rówieśników z innych szkół. W sposób szczególny należy potraktować dzieci i młodzież pochodzącą z obszarów wiejskich.
11. Umożliwienie prawa do swobodnego wyboru szkoły przez osobę niepełnosprawną.

Instytucje, które mogą zaangażować się w rozwiązanie bądź zniwelowanie problemu:

- PCPR w Jędrzejowie,
- Służba zdrowia,

- Kościół katolicki,
- Szkoły z terenu Gminy.

Cel strategiczny 5: Zahamowanie tępa wzrostu używania i podaży narkotyków.

Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1 - Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu szerzenia się narkomanii.

Kierunki działania:

1. Uwzględnienie problematyki narkomanii w lokalnych programach profilaktycznych.
2. Wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, programów stanowiących alternatywę wobec używania narkotyków.
3. Organizowanie szkoleń dla dyrektorów, wychowawców, pedagogów szkolnych uwzględniających nowoczesne podejście do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych oraz promujących zdrowy tryb życia.
4. Opracowanie oraz upowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych dla animatorów działań profilaktycznych w gminie.

Cel szczegółowy 2 – Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat problemów związanych z używaniem narkotyków i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Kierunki działania:

1. Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej uwzględniającej problem narkomanii poprzez lokalne media (np. gazetkę gminną, gazetki szkolne, itp.), opracowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych.
2. Opracowanie wszelkiego rodzaju happeningów, konkursów, festynów, pikników z programem profilaktycznym.

Cel szczegółowy 3 – Zwiększenie dostępności i profesjonalności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych poprzez rozwój specjalistycznych placówek i programów.

Kierunki działania:

1. Bieżące prowadzenie ewidencji placówek leczniczych i rehabilitacyjnych na poziomie gminy, powiatu, województwa.
2. Upowszechnienie informacji na temat działających w tym zakresie placówek.
3. Szkolenie osób zajmujących się problemem narkomanii.

Cel szczegółowy 4 – Ograniczenie dostępności narkotyków.

Kierunki działania:

1. Usprawnienie systemu kontroli nad surowcami służącymi nielegalnej produkcji narkotyków (uprawa maku, konopi indyjskich, itp.) jak również narkotyków syntetycznych (amfetaminy, ekstazy, itp.) oraz leków psychoaktywnych w aptekach, szpitalach, itp.
2. Zahamowanie wzrostu przemytu narkotyków na rynek wewnętrzny poprzez szczegółowe kontrole służb celnych oraz kontrole bazarów, placów targowych.
3. Wzmocnienie systemu kontroli imprez masowych, otoczenia szkół w celu zwalczania handlu narkotykami.
4. Prowadzenie działań lobbingowych w kierunku wdrożenia w życie takich przepisów prawnych, które ograniczą podaż i dostęp do narkotyków oraz zapewnią poczucie bezpieczeństwa obywatelom.

Cel szczegółowy 5 – Zahamowanie wzrostu przestępczości związanej z narkotykami.

Kierunek działania:

Poprawa współdziałania odpowiednich służb (policji, prokuratury, straży granicznej, żandarmerii wojskowej) oraz bieżąca współpraca z samorządem gminnym poprzez właściwy przepływ informacji i wymianę doświadczeń i dobrych praktyk.

W celu realizacji określonych powyżej celów niezbędna jest ciągła współpraca wszystkich instytucji, służb i organizacji pozarządowych oraz koordynacja działań w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki, leczenia, rehabilitacji i ograniczenie podaży i przestępczości narkotykowej.

Prowadzenie stałego monitoringu zjawiska narkomanii szczególnie wśród dzieci i młodzieży pozwoli na zrozumienie problemu i dostosowanie do działań do skali zjawiska.

Na spotkaniu strategicznym podkreślano, że problem narkomanii dotyczy głównie osób młodych i niezwykle istotne są działania nakierowane na prewencję i profilaktykę. Zaproponowano wówczas:

- wyjazd do placówek odwykowych,
- uświadomienie uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych o skutkach zażywania narkotyków,
- promowanie mody na zdrowy styl życia,
- pikniki rodzinne, rozszerzenie oferty spędzania wolnego czasu,
- warsztaty dla młodzieży i rodziców na temat: jak rozpoznać problem i jak radzić sobie z nim,
- punkt informacyjny,
- środki UE na propagowanie zdrowego stylu życia.

Instytucje, które mogą zaangażować się w rozwiązanie bądź zniwelowanie problemu:

- Policja,
- szkoły z terenu Gminy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- psycholog – punkt konsultacyjny (czynny jest raz w tygodniu w Ośrodku Zdrowia).

Cel strategiczny 6: Zapobieganie przestępczości, a w szczególności wśród nieletnich oraz zahamowanie zjawiska przemocy w rodzinie i złagodzenie jego skutków.

Kierunki działań:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:
  - skuteczne i kompleksowe działania wszystkich służb, organizacji i instytucji zajmujących się tym problemem (policja, prokuratura, ośrodek pomocy społecznej, szkoły, świetlice),
  - szeroko rozumiana działalność informacyjno-edukacyjna na temat problemu przemocy w rodzinie poprzez media, szkoły, organizowanie konferencji, porad, kampanii, itp.
2. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy (pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieki lekarskiej).
3. Podjęcie działań wobec sprawców przemocy:
  - skierowanie na leczenie,
  - pomoc psychologiczna,

- praca socjalna (kontrakt socjalny).
- 4. Prowadzenie działań profilaktycznych szczególnie wśród dzieci i młodzieży poprzez:
  - Realizację programów np. „Bezpieczna Szkoła”.
  - Organizowanie konferencji, spektakli profilaktycznych i innych spotkań poświęconych problematyce przemocy w rodzinie.
- 5. Tworzenie grup samopomocowych:
  - Ofiar przemocy.
- 6. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji do udzielania pomocy ofiarom przemocy oraz podejmowania interwencji wobec sprawców, poprzez organizowanie szkoleń dla:
  - policjantów,
  - przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości (sędziów, prokuratorów, kuratorów),
  - lekarzy,
  - nauczycieli, pedagogów szkolnych,
  - pracowników socjalnych,
  - członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 7. Działania edukacyjne szkoły, kościoła, policji:
  - programy profilaktyczne,
  - rekolekcje rodzinne, homilie o wartości rodziny.
- 8. działania UMiG w zakresie zapewnienie miejsc pracy,
- 9. działania prewencji Policji,
- 10. zorganizowanie przy UMiG punktu konsultacyjnego (pomoc psychologiczna, terapeutyczna, mediacyjna, prawna),
- 11. tworzenie świetlic terapeutycznych,
- 12. tworzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu.
- 13. Wykorzystywanie instrumentu „niebieskich kart”.

W realizowaniu tych działań winny wziąć udział wszystkie osoby pracujące w instytucjach pomagających ofiarom i sprawcom przemocy. Problem przemocy w rodzinie powinien być na bieżąco monitorowany i corocznie uwzględniany w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Instytucje, które mogą zaangażować się w rozwiązanie bądź zniwelowanie problemu:

- punkt konsultacyjny – psycholog,
- kuratorzy sądowi (Sąd Rodzinny),
- Policja
- Prokuratura
- Sąd
- pedagodzy szkolni.

Cel strategiczny 6 – Zapobieganie przestępczości, a w szczególności przestępczości nieletnich.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i Gminy Małogoszcz jest dosyć wysokie, jest to najbezpieczniejsza Gmina w Województwie Świętokrzyskim.

Kierunki działań:

Bezpośrednie działania, których celem jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa to:

- stworzenie systemu monitoringu w mieście Małogoszcz w szczególnie niebezpiecznych miejscach (np. rynek);
- realizacja programów profilaktycznych zwalczających wszelkie patologie społeczne (np. Bezpieczna Szkoła, Bezpieczne Miasto, itp.);
- inspirowanie młodzieży w kierunku tworzenia klubów osiedlowych, kawiarenek internetowych, uprawiania sportu;
- szeroko pojęta edukacja społeczna poprzez media promująca zdrowy tryb życia wolny od nałogów i innych uzależnień;
- współpraca policji z pedagogami szkolnymi, pracownikami socjalnymi oraz władzami lokalnymi w kierunku tworzenia wspólnych programów zwalczających przestępczość na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz.

Instytucje, które mogą zaangażować się w rozwiązanie bądź zniwelowanie problemu:

- Komenda Powiatowa Policji w Jędrzejowie oraz Posterunek Policji w Małogoszczu,
- nauczyciele, a w szczególności pedagodzy szkolni,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Prokuratura Rejonowa,
- Sąd Rejonowy.

Cel strategiczny 7: Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Wiodącą myślą Strategii w zakresie pomocy rodzinie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest konieczność systemowego podejścia do pracy z rodziną i kompleksowego oddziaływania na nią. Opieka i pomoc powinny być zorganizowane w środowisku bliskim dziecku w rodzinie, szkole, świetlicy tak, aby umożliwić mu wzrastanie i rozwój w naturalnych warunkach rodzinnych, kulturowych i społecznych.

Kierunki pomocy w rodzinie - działania z zakresu pracy socjalnej:

1. Specjalizacja pracowników socjalnych, która pozwoli na bardziej kompleksową i profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Zatrudnienie na terenie Gminy konsultantów: pedagoga, psychologa, prawnika, trenera umiejętności społecznych.
3. Zorganizowanie kursów prowadzenia gospodarstwa domowego dla osób nie radzących sobie z tym problemem.
4. Mobilizacja osób do zmian, podjęcia pracy, rozwiązywania problemów różnymi sposobami.
5. Dotarcie z działaniami profilaktycznymi do różnych grup społecznych.
6. Uświadomienie rodzicom ważności procesu wychowawczego i ich roli w wychowywaniu dzieci.
7. Wspólne działania szkoły i opieki społecznej w identyfikowaniu problemu.
8. Działalność świetlic środowiskowych.
9. Monitorowanie problemów rodzinnych przez kuratorów społecznych.

8. Finansowanie działań

Zadania do realizacji zapisane w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2011-2018” mogą być wsparte z następujących programów:

1. **„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.**
2. **„Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego”**
3. **„ Program Operacyjny Kapitał Ludzki”**
4. **„Świętokrzyski Program Odnowy Wsi”**
5. **„Fundacja Wspomagania Wsi”**
6. **„ Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności”**

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”

Najważniejsze zadania realizowane w ramach tego działania związane są z tworzeniem dogodnych warunków dla rozwoju miejscowości, aktywizacją ludności wiejskiej, projektami związanymi z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesieniem atrakcyjności turystycznej danej miejscowości.

Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”

Celem głównym programu jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. O dofinansowanie mogą ubiegać się podmioty posiadające osobowość prawną (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń, fundacje, firmy, urzędy gmin, itp.). Dotacja może stanowić nawet 100% wartości realizowanego projektu. Pieniądze mogą być przeznaczone na realizację zadań związanych z poprawą jakości kapitału ludzkiego poprzez organizację szkoleń, warsztatów, zajęć pozalekcyjnych, świetlic środowiskowych. W większości działań można także część dotacji przeznaczyć na zakup materiałów, urządzeń i sprzętu (od 10 do 15 proc. kwoty dotacji). Można realizować także projekty mające na celu tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem, poprawę dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych

wykluczeniem społecznym oraz pobudzania aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji i kształcenia.

Świętokrzyski Program Odnowy Wsi

Podstawowym założeniem Świętokrzyskiego Programu Odnowy Wsi jest sprzyjanie wszelkim miejscowym inicjatywom społecznym służącym rozwojowi środowisk lokalnych, mający swe odzwierciedlenie w VI celu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku „Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich”.

Jednym z podstawowych zadań programu są działania zmierzające do kultywowania w społecznościach lokalnych tradycji, historii i odrębności kulturowej w poszczególnych obszarach naszego regionu.

Program jest skierowany do organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej, kulturowej, rolniczej, rekreacyjnej, turystycznej, sportowej, ochrony środowiska, o statusie fundacji lub stowarzyszenia posiadających osobowość prawną oraz prowadzących działalność non profit.

Dofinansowanie są przeznaczane na pokrycie części wydatków poniesionych na realizację projektu (dotacja celowa).

Udział środków własnych beneficjenta w realizowanym projekcie wynosić musi minimum 20% kosztów kwalifikowanych.

Fundacja Wspomagania Wsi

Celem Fundacji jest wspomaganie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich, poprawa warunków życia i gospodarowania na wsi, rozwój społeczny i kulturalny wsi, rozwój oświaty wśród ludności wsi, ochrona środowiska naturalnego, wspieranie rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii, organizowanie opieki społecznej na wsi. Pomoc dla mieszkańców obszarów wiejskich. Fundacja realizuje swoje cele poprzez: udzielanie ze środków pieniężnych Fundacji kredytów przez banki, z którymi Fundacja ma podpisane umowy o współpracy, na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie działalności objętej celami statutowymi, udzielanie dotacji lub zwrotnej pomocy finansowej na warunkach preferencyjnych na realizację przedsięwzięć, prowadzenie doradztwa

techniczno-ekonomicznego, prowadzenie szkoleń, popularyzowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej, organizowanie zaopatrzenia technicznego wspomaganych przedsięwzięć.

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW)

Fundacja działa na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, w tym wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego, a jednocześnie wspiera procesy transformacji w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. PAFW urzeczywistnia swoje cele poprzez realizację programów w następujących obszarach tematycznych: Inicjatywy w zakresie edukacji, Rozwój społeczności lokalnych, Obywatel w demokratycznym państwie prawa i Dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji. W działaniach na terenie Polski Fundacja koncentruje się obecnie na inicjatywach edukacyjnych, służących przede wszystkim wyrównywaniu szans, a także na wyzwaniu i umacnianiu energii obywatelskiej w miejscach wymagających szczególnego wsparcia. Wsparcie ze strony Fundacji można uzyskać tylko w ramach jej programów. Zainteresowani uzyskaniem finansowego wsparcia ze strony PAFW ubiegają się o dotacje składając wniosek bezpośrednio u realizatora określonego programu. Decyzję w sprawie przyznania dotacji podejmują komisje ekspertów powoływana przez **Fundację**.

Tabela 25: Możliwości finansowania zadań z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”

<i>Działanie</i>	<i>Nabór wniosków</i>	<i>Wartość projektu</i>	<i>Cel działania</i>	<i>Na co?</i>
6.2 Wsparcie i promocja przedsiębiorczości	I kwartał 2011	Min. 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	wsparcie osób zamierzających prowadzić własną działalność gospodarczą	- wsparcie pomostowe od 6 do 12 miesięcy w wysokości do 1000 zł na prowadzenie własnej firmy - szkolenia w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej, - dotacje w wysokości do 40 tys. zł na założenie własnej firmy
6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	II kwartał 2011	max. 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem	- aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi - wsparcie inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych - rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)
7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej	działanie systemowe	- ustalana zgodnie z alokacją - wkład własny 10,5 %	Aktywizacja zawodowa, edukacyjna, społeczna i zdrowotna osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym	- aktywizacja osób bezrobotnych, poszukujących pracy lub nie pozostających w zatrudnieniu, będących w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej - integracja społeczna młodzieży w wieku od 15 do 25 lat pochodzącej ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, - wspieranie otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osoby zamieszkujące w środowisku osób wykluczonych społecznie
7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem	II kwartał 2011	minimum 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	poprawa dostępu do zatrudnienia	- wsparcie działań świetlic środowiskowych, - staże i zatrudnienie subsydiowane osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w

społecznym			osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	organizacjach pozarządowych, - rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, - kursy i szkolenia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 15 proc. dotacji
7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	I kwartał 2011	max. 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych	- integracja społeczna mieszkańców wsi - inicjatywy lokalne o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich, - rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 15 proc. dotacji (do 7,5 tys. zł)
9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej	2012	minimum 50 tys. zł - wkład własny 1,5 %	wsparcie istniejących przedszkoli oraz powstawania nowych	- tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego, - wsparcie istniejących przedszkoli (w tym zatrudnienie personelu), - kampanie informacyjne skierowane do rodziców, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji
9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	I kwartał 2011	minimum 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty	- dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, - doradztwo i opieka dla uczniów wykazujących problemy w nauce, - wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, - zajęcia pozalekcyjne, - poprawa zarządzania placówką oświatową, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji

9.3 Upowszechnianie formalnego kształcenia ustawicznego	I kwartał 2011	minimum 50 tys. zł (ew. wkład własny zostanie określony w dokumentacji konkursowej – nie większy niż 15 proc.)	zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym	- kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższenia lub uzupełnienia posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy, - programy kształcenia dla osób dorosłych, - wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)
9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	I kwartał 2011	do 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju i edukacji i wykształcenia	- pobudzenie inicjatyw na obszarach wiejskich, - działania informacyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)

POMYSŁ NR 1 NA PROJEKT
DO PODDZIAŁANIA 7.2.1 PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI
projekt spełni wszystkie kryteria strategiczne
(Klub środowiskowy lub Klub Integracji Społecznej)

REALIZATOR: Gmina oraz/lub Stowarzyszenie (być może w partnerstwie z instytucją rynku pracy)

PROBLEM DO ROZWIĄZANIA:

Mała liczba podmiotów integracji społecznej działających dla dwóch grup:

- dla młodzieży w wieku 15-24 lata znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej
- dla osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej

GRUPY DOCELOWE:

Osoby w wieku 15-24 lata:

- nie uczą się, nie pracują i nie są zarejestrowane jako bezrobotne;
- uczą się w szkołach ponadpodstawowych albo w formach pozaszkolnych, ale sprawiają trudności wychowawcze i mają poważne kłopoty w nauce;
- pochodzą ze środowisk ubogich i zagrożonych dysfunkcją społeczną (w tym z rodzin niezaradnych, wchodzących w kolizję z prawem).

Celem działania jest ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób narażonych na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.

Osoby bezrobotne:

- Zarejestrowane w urzędzie pracy, nieaktywne zawodowo, poszukujące pracy.
- Korzystające z ośrodka pomocy społecznej.
- Znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.
- Niewykształcone.

DZIAŁANIA:

Obowiązkowe:

1. Kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych.
2. Poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne lub zawodowe, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej.

Dodatkowe minimum 2 działania spośród 3 niżej wymienionych:

1. Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej.
2. Wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza) z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej.
3. Działania prowadzące do poszukiwania długookresowych źródeł finansowania utworzonych aktywnych form integracji społecznej.

Zadania w projekcie:

1. Organizacja biura projektu- kryterium dostępu, funkcjonowanie biura projektu na terenie oddziaływania projektu, z możliwością jego doposażenia w niezbędny sprzęt do 15 % wartości projektu.
2. Stworzenie świetlicy środowiskowej dla młodzieży/klubu środowiskowego- zatrudnienie opiekuna świetlicy, organizacja wsparcia psychologicznego dla młodzieży w trudnej sytuacji życiowej, przygotowanie programu pomocy i integracji, adaptacja pomieszczenia świetlicy, wyjazdy integracyjne.
3. Stworzenie Klubu Integracji Społecznej dla osób bezrobotnych, zapewnienie poradnictwa zawodowego, kierowanie na kursy zawodowe, zajęcia z psychologiem, spotkania integracyjne/wyjazdy.
4. Promocja i zarządzanie projektem: zatrudnienie kardy projektu, stworzenie plakatów, ulotek, strony www.

Koszty pośrednie: zatrudnienie księgowej, zakup materiałów biurowych, opłaty za pomieszczenia, Internet, opłaty pocztowe.

KORZYŚCI Z REALIZACJI PROJEKTU:

1. Próba rozwiązywania problemu bezrobocia w Gminie.
2. Stworzenie miejsca integracji i pomocy młodzieży w trudnej sytuacji życiowej.
3. Możliwość stworzenia nowych miejsc pracy przy realizacji projektu.
4. Możliwość adaptacji, wyposażenia oraz utrzymania pomieszczenia na cele Klubu Integracji Społecznej.
5. Wyjście naprzeciw problemom mieszkańców Gminy i próba ich kompleksowego rozwiązania, co daje mieszkańcom poczucie zainteresowania władz problemami społecznymi.

Okres realizacji projektu: max. 24 miesiące

Szacunkowa wartość: 1-1,5 mln zł

Wkład własny: 0,00 zł

POMYSŁ NR 2 NA PROJEKT
DO PODDZIAŁANIA 7.2.1 PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI
bez kryterium strategicznego odnoszącego się do osób w wieku 15-24 lata

REALIZATOR: GMINA ORAZ/LUB STOWARZYSZENIE (być może w partnerstwie z instytucją rynku pracy)

Problemy, które rozwiązuje/ bądź niweluje projekt:

1. Duże bezrobocie, brak instytucji oferujących kompleksowe oddolne wsparcie, zapewniające indywidualne podejście w rozwiązaniu problemu bezrobocia, bezpieczeństwa i zaufania.
2. Zmniejszenie ilości osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.

GRUPY DOCELOWE:

Osoby bezrobotne:

1. Zarejestrowane w urzędzie pracy, nieaktywne zawodowo, poszukujące pracy.
2. Korzystające z ośrodka pomocy społecznej.
3. Znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.
4. Niewykształcone.
5. Wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym.

DZIAŁANIA:

Obowiązkowe:

1. Kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych.
2. Poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne lub zawodowe, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej.

Dodatkowe minimum 2:

1. Staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy.
2. Rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy.
3. Rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy.
4. Wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności

zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza) z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej.

ZADANIA:

1. Organizacja biura projektu- kryterium dostępu, funkcjonowanie biura projektu na terenie oddziaływania projektu, z możliwością jego doposażenia w niezbędny sprzęt.
2. Klub integracji społecznej- służący pomocą w sprawach zatrudnienia i pomocy dla bezrobotnych, możliwość wyposażenie w ramach projektu w niezbędny sprzęt. Wsparcie bezrobotnych oraz ich członków rodzin.
3. Warsztaty aktywności zawodowej- sfinansowane poradnictwo psychologa, doradcy zawodowego i wypracowanie ścieżki wychodzenia z bezrobocia.
4. Kurs zawodowy- sfinansowanie szkolenia zawodowego wybranego po konsultacjach z doradcą zawodowym i psychologiem.
5. Sfinansowanie stażu u wybranego pracodawcy- aktywne poszukiwanie pracodawcy, u którego uczestnik może odbyć staż, który będzie pokryty z wydatków projektu.
6. Promocja i zarządzanie projektem: zatrudnienie karty projektu, wykonanie plakatów, ulotek, strony www.
7. Koszty pośrednie: zatrudnienie księgowej, zakup materiałów biurowych, opłaty za pomieszczenia na cele biura projektu, internet, opłaty pocztowe.

KORZYŚCI Z REALIZACJI PROJEKTU PRZEZ GMINĘ:

1. Próba rozwiązywania problemu bezrobocia w Gminie.
2. Stworzenie miejsca informacji i pomocy bezrobotnym.
3. Możliwość stworzenia nowych miejsc pracy przy realizacji projektu.
4. Możliwość adaptacji, wyposażenia oraz utrzymania pomieszczenia na cele Klubu Integracji Społecznej.
5. Wyjście naprzeciw problemom mieszkańców Gminy i próba ich kompleksowego rozwiązania, co daje mieszkańcom poczucie zainteresowania władz problemami społecznymi.

Okres realizacji projektu: max. 24 miesiące

Szacunkowa wartość: 1-1,5 mln zł

Wkład własny: 0,00 zł

9. Komunikacja społeczna i promocja

Informacja na temat realizacji Strategii będzie przekazywana mieszkańcom w sposób ciągły:

- na zebraniach wiejskich,
- na sesjach Rady Miejskiej w Małogoszczu,
- w Biuletynie Informacji Publicznej,
- w serwisie informacyjnym Miasta i Gminy Małogoszcz,
- na tablicach ogłoszeniowych.

Realizacja Strategii musi opierać się na właściwym odbieraniu informacji zwrotnej, tak aby móc dobrze ją modyfikować. Celem działań informacyjnych będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych UE dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie bieżącego informowania o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Strategii w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych, poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii.

Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych,
- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie realizacji inicjatyw z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, a także informacje o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów,
- współpraca z mediami.

10. Monitoring Strategii.

Monitoring umożliwia bieżącą ocenę realizacji zadań oraz celów, prognozowanie ewentualnych zmian w realizacji, dokonywanie bieżących korekt i poprawek, podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych, informowanie społeczności o uzyskanych wynikach. W tym obszarze kluczowe znaczenie w monitorowaniu Strategii będzie miała Rada Miejska. Jej główną rolą będzie monitoring przebiegu realizacji zadań zawartych w Strategii oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadań.

11.Spis zdjęć

Zdjęcie 1	Spotkanie robocze w dniu 15 grudnia 2010r.	8
Zdjęcie 2	Spotkanie robocze w dniu 15 grudnia 2010r.	9
Zdjęcie 3	Warsztaty strategiczne w dniu 5 stycznia 2011r.	10
Zdjęcie 4	Praca w grupach podczas warsztatów strategicznych w dniu 5 stycznia 2011r.	10
Zdjęcie 5	Praca w grupach podczas warsztatów strategicznych w dniu 5 stycznia 2011r.	11
Zdjęcie 6	Prezentacja wyników pracy grup podczas spotkania strategicznego w dniu 5 stycznia 2011r.	11

12.Spis tabel

Tabela 1	Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych Gminy w latach 2007-2009	17
Tabela 2	Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach Gminy stan na 06.07.2010r.	18
Tabela 3	Urodzenia i zgony w latach 2007-2009	18
Wykres 1	Liczba zgodno w latach 2007-2009	20
Tabela 4	Liczba zgonów w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2007-2009	20
Wykres 2	Urodzenia w latach 2007-2009	21
Tabela 5	Liczba urodzeń dzieci wg płci w latach 2007-2009	21
Tabela 6	Liczba zawartych małżeństw w latach 2007-2009	22
Tabela 7	Podmioty gospodarcze na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz według rodzajów działalności	23
Tabela 8	Podmioty gospodarcze na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz wg sektorów własnościowych w roku 2009.	25
Tabela 9	Liczba uczniów, klas i nauczycieli w szkołach na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz w latach 2007-2009	28
Tabela 10	Liczba dzieci wg grup wiekowych uczęszczających do przedszkoli na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz w latach 2007-2009	30
Tabela 11	Dodatkowe zajęcia organizowane w przedszkolach w 2009r.	30
Tabela 12	Liczba uczniów, którym przyznano pomoc materialną o charakterze socjalnym	31
Tabela 13	Nauczanie indywidualne oraz rewidalicyjne w szkołach w roku 2009	32
Tabela 14	Koła zainteresowań organizowane w Domu Kultury w Małogoszczu w roku 2009	34
Tabela 15	Koła zainteresowań organizowane w Domu Kultury w Małogoszczu w 2009r.	34
Tabela 16	Przestępczość stwierdzona w latach 2007-2009	36
Tabela 17	Świadczenia przyznane przez MGOPS w latach 2007-2009	38
Tabela 18	Powody przyznania pomocy społecznej	39
Tabela 19	Formy udzielania pomocy	40
Tabela 20	Odpłatności	41
Tabela 21	Usługi opiekuńcze	42
Tabela 22	Bezrobocie na terenie Miasta i Gminy Małogoszcz na koniec 2007, 2008, 2009 r.	46
Tabela 23	Analiza SWOT	57
Tabela 24	Ustalenie hierarchizacji problemów i celów strategicznych	63
Tabela 25	Możliwość finansowania zadań z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	82

13.S P I S M A P

Mapa nr 1.   Mapa Miasta i Gminy Małogoszcz. Źródło: *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Małogoszcz na lata 2004-2013*   16

